БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 298 (8823) | 1958 оной декабриин 20, суббото | Сэн 20 мүнгэн

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Пленум тухай ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленумэй үглөөнэй, үдэшын заседанинууд 1958 оной декабриин 18-да болоо. «Һүүлэй табан жэлдэ хүдөө ажахын хүгжэлтын дүнгүүд, хүдөө ажахын продуктнуудые саашадань бүри ехээр үйлэдбэрилхэ зорилгонууд» тухай КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущевой элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэ үргэлжэлөө.

Нүхэд А. Ф. Карпов (Московско областиин Серпуховско районой «Большевик» совхозой директор), С. К. Тока (КПСС-эй Тувагай обкомой секретарь), И. З. Кряж (Украинын КП-гэй Сталинска областиин Старомлиновска райкомой секретарь), К. Г. Пысин (КПСС-эй Алтайн крайкомой секретарь), В. Е. Семичастный (ВЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарь), Н. Ф. Старовина (Львовско областиин Золочевскэ районой Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ), Н. А. Булганин (Ставрополиин хизаарай Совнархозой түрүүлэгшэ), З. М. Розенфельд (Моспроектын архитектурын мастерскойн начальник), С. Е. Леонтьев (Мособлгүйсэдкомой нютагай промышленностиин Управлениин начальник), А. И. Васильев (Московско областиин проектнэ институдай директор), Т. А. Восканян (Московско областиин барилгын материалнуудай областной управлениин начальнигай орлогшо), С. Д. Игнатьев (КПСС-эй Татарай обкомой секретарь), П. С. Головатенко (Украинын КП-гэй Черкасска областиин Черкасска райкомой секретарь) үглөөнэй заседани дээрэ үгэ хэлээ.

Нүхэд А. Ф. Кононенко (Саратовай хүдөө ажахын областной управлениин начальнигай орлогшо), А. Ю. Снечкус (Литвагай КП-гэй ЦК-гэй секретарь), П. П. Лобанов (Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын науканuudай Бүхэсоюзна академиин президент), И. Р. Раззаков (Киргизиин КП-гэй ЦК-гэй секретарь), В. Г. Комяхов (Украинын КП-гэй Крымэй обкомой секретарь), Т. Ф. Штыков (КПСС-эй Примориин крайкомой секретарь), П. И. Доронин (КПСС-эй Смоленскэ обкомой секретарь), Е. П. Колущинский (КПСС-эй Омско обкомой секретарь), В. К. Адомавичюс (Литвагай ССР-эй Капсукска районой Черняховскиин нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ) үдэшын заседани дээрэ үгэ хэлэбэ.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленум хүдэлмэрэе үргэлжэлүүлһээр.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум дээрэ

КПСС-эй ЦК-гэй Пленум декабриин 17-до хүдэлмэрээ үргэлжэлүүлээ. Үглөөнэй заседаниин эхиндэ партиин Читын обкомой секретарь нүхэр **А. И. Козлов** үгэ хэлэхэдээ иигэжэ тэмдэглэбэ:

— Һүүлэй табан жэлдэ ороной хүдөө ажахын ямараар хүгжэһэн тухай нүхэр Н. С. Хрущев өөрынгөө элидхэл соо эли тодоор, гүнзэгыгөөр харуулаа. Энэнь партиин, ороной ажабайдалда, арадай ажабайдалда дурсагдаһан үеын үнэтэ өөрчэл түүхэтэ удха шанартай байһые гэршэлэн харуулна. Партиин ЦК-гэй угаа ехэ габьяань зүб гэхэдэ, хүдөө ажахые эрид ехээр хүгжөөхэ программа зохёоод, баталан абаһан шиидхэбэринүүдээ хэрэг дээрэ бэелүүлхын тула угаа ехэ эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэри ябуулаа.

Урда тээнь ехээр гээгдэжэ ябаһан Читын областиин түрүүшын амжалтанууд тухай үгэ хэлэгшэ мэдээсээ. Мүнөө эндэ хонидойнь тоо 3 миллион шахуу болоо. Энэнь 1953 онойхидо орходоо 50 процентээр олон юм. Хонин ажалһаа орохо олзо таба дахин ехэ болоо. Ерээдүй долоон жэлэй турша соо хонидой тоое таба миллион хүрэтэр олон болгохо, мяха абалгые хоёр дахин үлүүтэй дахин ехэ болгохо гэжэ шиидхэгдэһэн байна.

Н. С. Хрущев. Хэрбээ мүнөөнэйхидэ орходоо хоёр дахин ехэ мяха үгөө һаатнай, мяха абалгаар США-е ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ гэжэ түрүү колхоз, совхозуудай табиһан зорилгонуудые үргэлгэдэ бэрхэшээл тохёолдохо байна. Хэрбээ мяха абалгые гурба дахин гү, али нэгэ бага ехэшэгээр дээшэлүүлээ һаатнай, танай үүсхэлые бусад область, хизаар болон республиканууд бултадаа дэмжэжэ, США-е түргөөр хүсэхэ зорилго шиидхэхэ замда һайн алхам болохо үгэхэ һэн.

А. И. Козлов. Никита Сергеевич, танай ажаглалтые бидэнэр харадаа абажа, даабарита тоонуудаар тогтоогдоһон даалгабаряа үлүүлэн дүүргэхые оролдохобди.

Н. С. Хрущев. Мяха ехэ абахыетнай идхажа намайе эхилээ гэжэ бодолготы. **(Зал соо шэмээтэй боложо).**

Узбекистанай КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь нүхэр **С. Камалов** үгэ хэлээ. Орон дотор хүдөө ажахые саашадань хүсэтэ ехээр хүгжөөлгые хангаха зорилгоор, хаһа саг соонь партиин абаһан хэмжээнүүдэй тон зүб байһан тухай үгэ хэлэгшэ тогтоһон байна. Үнгэрһэн табан жэлэй турша соо Узбекистанда жэл соо дунда зэргээр хоёр миллион 740 мянган тонно хүбэн хуулжа абтаһан байна. Харин урда тээхи табанжэлнүүдэй үедэ хоёр миллион 210 мянган тонно хүбэн хуряажа абтадаг байгаа. Мал ажалай продукци абалга мүн горьтойгоор нэмээ.

Хүдөө ажахын асуудалнуудаар партиин баталан абаһан түүхэтэ шиидхэбэринүүдэй колхозуудта һайнаар нүлөөлһэн тухай Курскын областиин Хомутовско районой Кулиновка тосхоной колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **В. В. Грачев** хэлээ. Сентябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, ажахыгаа үндэһөөрнь хубилгажа шадаабди гэжэ тэрэ саашань хэлэбэ. 1958 ондо кукурузагүйгөөр, орооһото таряан гектар бүриһөө 17 центнер урга хуряагдаа. Энэ жэлдэ 300 гектар талмай дээрэһээ кукурузын 500 центнер буурсагтай эшэ набша гектар бүриһөө абтаһан байна. Энэнь малые тэжээлээр хангажа, мал ажалай продукци бүри элбэг дэлгэр абаха арга олгоо. Энэ жэлдэ эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 120 центнер мяхан, 575 центнер һүн абтаа. Колхозой мүнгэн олзо 4 миллион үлүүтэй түхэриг болоо.

Азербайджанда хүдөө ажахын олон шахуу ургамалнуудай тарилгын талмай горьтойгоор нэмээ, таринай ургаса дээшэлжэ, хүдөө ажахын продукт бүхы дээрээ бүри ехээр абтадаг болоо гэжэ Азербайджанай КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь нүхэр **И. Мустафаев** хэлээ.

Азербайджанда нютагай сортын үрэ бии болгохо шухала асуудал үгэ хэлэгшэ тогтоһон байна.

Ажал хүдэлмэридэ хүдөө ажахын наукануудай ехэ удха шанартай байһан тухай нүхэр Мустафаев саашань хэлээ. Республика бүхэндэ хүдөө ажахын научно-шэнжэлэлгын институдууд, туршалгын станци олон аад, тэдэнэр өөһэдынгөө хүдэлмэриин талаар республика бүридөө холбоо байгуулаад лэ хизаарладаг байха юм. Заримдаа нэгэн адли хүдэлмэри хэдэ хэдэн область, республиканuudта зэргэ хэгдэжэ, ехэ мүнгэ зөөриин гаргашалагдахадань, энэ асуудалынь бусад республиканuudта үни хада шиидхэгдэһэн байдаг. Эрдэмтэд холбоо барисаагүйгөөр ажалладаг, бэе бэеынгээ хүдэлмэри шалгалсадаггүй байна.

Академик **Т. Д. Лысенко** үгэ хэлэхэдээ, агрономическа наукын хэдэн асуудалнуудта, Мичуринска материалистическэ биологидо элдэб эсээр халдан оролготой тэмсэл шангадхаха асуудалда тогтоһон байна.

Ленинскэ-Горкидохи туршалгын базада СССР-эй Науканuudай академиин генетикын институдай хэжэ байһан хүдэлмэри тухай тэрэ хөөрөө. Тарялангай ургаса дээшэлүүлхэ зорилгоор хэгдэжэ байһан хэдэн хүдэлмэри тухай нүхэр Лысенко мэдээсээ.

Тамбовско областиин Мичуринска районой Коминтернын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Е. И. Андреева** иигэжэ хэлээ:

— Манай колхозой ажал хэрэг тухай хөөрэхыемни зүбшөөгыт. Мал ажалай продукт абалгые эрид дээшэлүүлжэ, 1960 ондо эдлүүриин газарай зуун гектар бүридэ 177 центнер мяха, 400 центнер һү абаха гэһэн уялга абаһан байгаабди. Тиихэдэ, 1956 ондо эдлүүриин газарай зуун гектар бүридэ 50 центнер мяха, 200 центнер һү абаһан байнабди. (1953 ондо эдлүүриин газарай зуун гектар бүридэ манайда оройдоо 4 центнер мяхан абтаһан, 160 центнер һүн һаагдаһан байгаа). Мүнөө жэлдэ манай артелиин колхознигууд эдлүүриин газарай зуун гектарта 120 центнер мяха абаһан, 300 центнер һү абаһан байна.

Колхозой ерэхэ долоон жэлэй түсэб тухай хөөрэхэ зуураа, нүхэр Андреева хүдөө ажахын наукын үмэнэ хэдэн эрилтэнүүдые табяа.

Армениин КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь нүхэр **С. Товмасянда** үгэ үгтөө.

— КПСС-эй ЦК-гэй сентябриин Пленумһээ хойшо үнгэрһэн үедэ, хүндэ индустриие булюу ехээр хүгжөөһэнэй ашаар партимнай хүдөө ажахын үйлэдбэриие эрид ехээр дэбжээхэ хэмжээнүүдые бэелүүлээ. Энэ хадаа Коммунистическэ партиин, совет арадай асари ехэ туйлалта болоно,—гэжэ тэрэ хэлээ.

КПСС-эй ЦК-гэй сентябриин Пленумһээ хойшонхи үе соо Армениин ССР-эй колхоз, совхозуудай бүхы олзо доход горьтойгоор нэмээ, хүдөө ажахын культуранuudай ургаса, мал ажалай ашаг шэмэ үгэлгэ дээшэлжэ, колхозуудай мүнгэн олзо ехэ болоо, колхозно таряашадай байдал нилээд һайжараа.

Мяха абалгаар гээгдэлтэй байгаашье һаамнай, манай республика мал ажалай талаар элитэ амжалта туйлаа.

Колхозно байгуулалтые саашадань хүгжөөхэ, социалистическэ үйлэдбэрилгын харилсаа нарижуулан һайжаруулха, социалистическэ хоёр янзын зөөрие—колхозно болон бүгэдэ арадай зөөрие адлирхуу болгохо тухай заабаринууд Пленум дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэлэһэн элидхэл соо, партиин XXI съезд дээрэ хэгдэхэ элидхэлэй тезисүүд соо найруулагдаһан байна.

Совет гүрэн колхозуудта али бүхы туһаламжа хододоо үзүүлжэ байдаг. Хүдөө ажахын шухала түхеэрэлгэнүүдые барилгада зарим ушарта гүрэнэй зөөриин хажуугаар, колхозуудай зөөри зорюулагдадаг гэжэ социалистическэ байгуулалтын дүршэл харуулаа.

Хүдөө ажахын элдэб һалбариин продуктнуудай үнэ сэнгэй тэнсүүриие бүри наринаар гуримшуулха шухала гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ.

Казахстанай шэнэ газар элдүүрилэгшэдэй хүдэлмэри тухай Кокчетавска областиин «Толбухинский» совхозой директор нүхэр **Ф. Т. Моргун** хөөрэһэн байна. Совхоз түрүүшынгээ гурбан жэлдэ 32 миллион түхэригэй продукци тушааһан, худалдаһан байна. Мүнөө жэлдэ 18 миллион түхэригэй шэниисэ совхознай гүрэндэ худалдаад, ажахынгаа жэлые 8 миллион түхэриг ашаг олзотойгоор дүүргэхээ байна. 3 миллион пүүд үлүүтэй орооһо таряа Эхэ орондоо тушаагаабди. Центнер тарянай өөрынь үнэ 43 түхэриг байхаар түсэблэгдэһэн аад, 26 түхэриг 40 мүнгэтэ болоһон байна. Тарян ажалай хажуугаар мал ажал хүгжөөгдэнэ.

Газар хахалалгын үргэн эрэтэй багажа зэбсэгүүдые бүтээжэ гаргаха тухай, тракторно-тарян ажалай бригаданuudай бригадирнуудай салин хүлһые 800—1000 түхэриг хүрэтэр дээшэлүүлхэ тухай нүхэр Моргун дурадхалнуудые оруулаа.

Шэнэ газар түрүүлэн элдүүрилжэ эхилэгшэд урдаа табигдажа байһан зорилгонуудые нэрэтэй солотойгоор дүүргэхэ гэжэ КПСС-эй ЦК-е нүхэр Моргун үгынгөө түгэсхэлдэ найдуулаа.

Украинын КП-гэй Днепропетровско обкомой секретарь нүхэр **А. И. Гаевой,** КПСС-эй Ростовой обкомой секретарь нүхэр **Н. В. Киселев** үглөөнэй заседани дээрэ мүн лэ үгэ хэлэһэн байна.

Декабриин 17-ной үдэшын заседани дээрэ Туркменистанай КП-гэй ЦК-гэй секретарь нүхэр **Д. Д. Караев** түрүүлжэ үгэ хэлэбэ.

—Хүдөө ажахые эрид ехээр хүгжөөн дэбжээхын тулада манай партиин хэһэн зохёон байгуулхы ехэ хүдэлмэриин дүнгүүдые нүхэр Н. С. Хрущев элидхэл соогоо эли тодоор харуулаа. КПСС-эй ЦК-гэй сентябриин Пленумэй шиидхэбэри хүдөө ажахын тон шухала һалбаринуудые хүгжөөлгэдэ ехэ удха шанартай байгаа. Эдэ шиидхэбэринүүд Туркменистанай хүдөө ажахые, илангаяа хүбэн тарилгые хүгжөөлгэдэ һайнаар нүлөөлөө. Республикын колхозууд хүбэн бэлэдхэхэ түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэв. Гүрэндэ 390 мянган тонно сэбэрлэгдээгүй хүбэн тушаагдаа. Энэнь 1953 онойхидо орходоо 82 мянган тонноор ехэ юм.

Парти доторой хүдэлмэриин зарим асуудалнууд тухай нүхэр Караев саашань хэлэһэн байна.

Һүүлэй табан жэлдэ хүдөө ажахые дэбжээлгээр районойнгоо гайхамшагта амжалта туйлаһан тухай партиин Винницкэ областиин Ямпольско райкомой секретарь нүхэр **И. П. Руденко** хэлэһэн байна. Энэ үе соо мяха абалга гурба дахин, һү һаалга—дүрбэ дахин ехэ болоо. Хоёр дахин ехэ сахарай свёкло хуряажа абтаа. Энэ ургамалые квадратно-гнездовой аргаар тарихада ехэ ашагтай байдаг. Энэ жэлдэ иимэ аргаар гурба мянга гаран гектарта свёкло таригдаһан байна.

Хүдөө ажахын бүхы культуранuudай ургаса һайжаруулха талаар 1959 ондо районой таряашадай абаһан ехэ уялганууд тухай үгэ хэлэгшэ удаань мэдээсэһэн байна.

КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүндэ кандидат, Грузиин КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь нүхэр **В. П. Мжаванадзеда** үгэ үгтөө. Тэрэ иигэжэ хэлээ:

—Һүүлэй табан жэлдэ ороной хүдөө ажахын хүгжэлтые нүхэр Н. С. Хрущев ЦК-гэй Пленум дээрэ хэһэн элидхэл соогоо гүнзэгыгөөр шэнжэлээ. Эдэ жэлнүүдтэ парти, тэрэнэй Центральна Комитет бүхы арадай дэмжэлгэдэ түшэглэн, социалистическэ хүдөө ажахые эрид ехээр хүгжөөхэ хэмжээнүүдые зоримгойгоор, революционно ёһоор бэелүүлээ.

Грузиин хүдөө ажахын хүгжэлтын дүнгүүд тухай нүхэр Мжаванадзе дэлгэрэнгыгээр хэлээ. КПСС-эй ЦК-гэй сентябриин Пленумһээ хойшо эндэ хүдөө ажахын продуктнууд бүри ехээр абтадаг болоо, колхозуудта журам һайжараа, колхознигуудай материальна урмашал дээшэлээ, колхозууд экономическа талаараа бэхижээ. Республикын хүдөө ажахын гол һалбаринь сайн набша ургуулжа абалга болоно. Табан жэлэй турша соо жэл бүри 115 мянган тонно сайн набша ургуулан абтадаг байба. Урда тээхи табан жэлдэнь 87 мянган тонно сайн набша жэл бүри суглуулагдадаг байһан юм.

Республикын хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэдэн асуудалнууд тухай нүхэр Мжаванадзе саашань хэлээ.

Чувашиин АССР-эй Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **С. К. Коротков** Пленумэй трибунын дэргэдэ ерэнэ. Колхозно байгуулалтын түгэлдэр хүсэндэ түшэглэн, хүдөө ажахын түрүүшүүл хоёр жэлэй саада тээ советскэ бүхы таряашадта хандаһан байгаа. Тиихэдээ хүн бүхэндэ хүртэсөөр мяха, һү, тоһо абалгаар США-е хүсэхые, хүдөө ажахын эдлүүриин газарай зуун гектар бүридэ 100 центнер мяха, 300 центнер һү абахыень тэдэниие уряалһан юм гэжэ тэрэ хэлээ. Энэ уялгые манай колхоз урда тээншье, мүнөө жэлдэшье нэрэтэй солотойгоор дүүргэһэн байна.

Мүнөө манай колхоздо нэгэшье гектар сэбэр пар үгы юм. Энэ хадаа тэжээл бүри ехээр бэлэдхэхэ арга олгоно. 1961 оной эсэстэ эдлүүриин газарай зуун гектар бүридэ 40 һаамхай үнеэтэй болохоор артельнай хараална гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдээсээ.

КПСС-эй ЦК ехэ габьяатай байна. Юуб гэхэдэ, партиин XX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ һаад ушаруулхые һэдэһэн партида харша бүлэгые тэрэ хаһа саг соонь бута сохиһон байгаа гэжэ Эстониин КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь нүхэр **И. Г. Кэбин** үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ.

КПСС-эй ЦК-гэй сентябриин Пленумһээ хойшо Эстониин хүдөө ажахын хүгжэлтэдэ туйлагдаһан амжалтанууд тухай тэрэ саашань хэлэбэ. Үнгэрһэн табан жэлэй турша соо мяха бэлэдхэлгэ 69 процентээр, һү—85 процентээр нэмээ. Эстониин хүдөө тосхонуудые электрификацилхын тулада ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Тиихэдээ колхоз, совхозуудые электрификацилхын тулада эльгээгдэдэг электромоторнуудые хубааридаг мүнөөнэй нормые СССР-эй Госплан хубилгаха ёһотой гэжэ нүхэр Кэбин тэмдэглээ. Партиин XXI съездые эрхимээр угтахын, ерэхэ долоон жэлдэ хараалагдаһан асари ехэ зорилгонуудые бэелүүлхын тулада Эстониин хүдөөгэй ажалшад бүхы юумэ хэхэ гэжэ найдажа байһанаа тэрэ үгынгөө түгэсхэлдэ элишэлэн мэдүүлһэн байна.

КПСС-эй Москвагай областиин комитедэй секретарь нүхэр **И. В. Капитоновто** үгэ үгтэбэ. Хүдөө ажахын талаар һүүлэй табан жэл соо партиимнай хэһэн угаа ехэ хүдэлмэри нүхэр Хрущевой элидхэлһээ эли тодоор, хүсэдөөр харагдаба гэжэ тэрэ хэлээ.

Колхоз, совхозуудые эмхидхэлэй, ажахын талаар бэхижүүлхын тулада Москвагай областиин партийна организаци һүүлэй табан жэл соо зарим хүдэлмэри хээ. Энэ үе соо эбэртэ бодо малай тоо 54 процентээр, гахайн тоо хоёр дахин олон болоо, шубуунай тоо нэгэ миллион 500 мянга байһанаа, гурбан миллион 500 мянга болоһон байна. Эдлүүриин газарай зуун гектарта абажа үзэбэл, мүнөө область дотор 308 центнер һүн, 49 центнер мяхан абтана. Малай байра барилгаар область дотор ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Ерэхэ долоон жэлдэ мүнөө жэлэйхитэй сасуулбал, Москва шадарай нютагуудта һү һаалга хоёр үлүүтэй дахин нэмэхэ юм.

Черкасска областиин Христиновскэ районой Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Ф. Г. Береговой** үгэ хэлэбэ. КПСС-эй ЦК-гэй сентябриин Пленумэй, партиин XX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, колхозойнгоо туйлаһан гайхамшагта амжалта тухай тэрэ хөөрөө. Мүнөө жэлдэ колхоз гектар бүриһөө 24,5 центнер орооһо таряа ургуулжа абаа. Элдүүрилэгдэдэг газарай зуун гектар бүридэ 500 центнер һүн, 80 центнер мяхан абтаһан байна.

Сахарай свёкло квадратно-гнездовой аргаар тарихада таарамжатай байһан тухай тэрэ саашань хэлээ.

Воронежско областиин Ново-Усманска районой Кировэй нэрэмжэтэ колхозой механизатор нүхэр **Н. Ф. Мануковский,** Кировоградска областиин партиин XX съездын нэрэмжэтэ колхозой тракторна бригадын бригадир нүхэр **А. В. Гиталов** Пленумэй үдэшын заседани дээрэ мүн лэ үгэ хэлэһэн байна.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

СССР-эй Далайн флодой министерствын Главсевморзамай Полярна авиациин самолёдой экипажай гэшүүдые шагнаха тухай

Антарктикада Бельгиин шэнжэлэгшэдые аршалхадаа эрэлхэг зориг гаргаһанайнь, эрхим шадабари харуулһанайнь түлөө иимэ хүнүүдые шагнаха:

ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНООР

Перов Виктор Михайловичые—самолёдой командир.

АЖАЛАЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР

1. **Афонин** Владимир Васильевичые—хоёрдохи пилот.
2. **Бродкин** Борис Семеновичые — штурман.
3. **Зорин** Николай Гавриловичые—бортрадист.
4. **Меньшиков** Ерофей Николаевичые—бортмеханик.
5. **Сергеев** Виктор Михайловичые— бортмеханик.

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНООР

Макушок Виктор Маркелловичые — оршуулагша.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. ВОРОШИЛОВ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.
Москва, Кремль. 1958 оной декабриин 18.

СОВЕТСКЭ АНТАРКТИЧЕСКА ЭКСПЕДИЦИИН АВИАОТРЯДАЙ КОМАНДИРТА

Полярна лётчик нүхэр В. М. ПЕРОВТО
Экипажай гэшүүд нүхэд В. В. АФОНИНДО
Б. С. БРОДКИНДО
В. М. СЕРГЕЕВТЭ
Е. Н. МЕНЬШИКОВТЭ
Н. Г. ЗОРИНДО
В. М. МАКУШОГТО

Антарктикада ниидэжэ ябатараа усалда ороһон Бельгиин полярна шэнжэлэгшэдые аршалхын тула Правительствын даалгабариие амжалтатайгаар дүүргэһэнтэй дашарамдуулан хүндэтэ нүхэд Таанадые Советскэ Правительствын зүгһөө, өөрынгөө нэрэһээ амаршалнаб. Бүхы совет арад, бүхы түрүү хүн түрэлтэн Таанадай шэн зоригто ажалые ехэ анхаралтайгаар адаглан анхаржа байгаа. Таанадай гаргаһан гайхамшаг баатаршалгатнай арадай, манай социалистическэ обществын бэелүүлдэг эрхим дээдэ шанарые—арадуудай хани барисаанай аша туһада зорюулагдадаг эрэлхэг зориг, энэрхы сэдьхэлые харуулаа.

Таанадай баатаршалгые совет арад тон үндэрөөр сэгнэбэ. Правительствын шагналда хүртэһэндэтнай Таанадые амаршалаад, элүүр мэндэ ябахыетнай, орёо бэрхэ, һайн һайхан ажалдаа амжалта туйлахыетнай хүсэнэб.

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. ХРУЩЕВ.
1958 оной декабриин 18.

ПАРТИИН ЦК-гэй ДЕКАБРИИН ПЛЕНУМЭЙ МАТЕРИАЛНУУДЫЕ РЕСПУБЛИКЫМНАЙ АЖАЛШАД ҮНЭН ЗҮРХЭНЬӨӨ ҺАЙШААНА

Ехэ амжалтада зоригжуулна

Партиин XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдээр урмашан зоригжоһон Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хонишод үбэлжэлгээ эмхитэй һайнаар үнгэргэжэ, бүхы хонидоо гарза хоролтогүйгөөр, тобир тарганаар ондо оруулха, абтаһан хурьгадаа эрхимээр түлжүүлхэ зорилго табина. Түрүү хонишон Пүрбэ Билектуевай эхэ хонидой отарынхид түл абалгадаа һайнаар бэлдэһэнэй ашаар гансахан декабрь һарын гараһаар 150 хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлжэ байна. Жэлэй дүүрэтэр үшөө 162 хурьга абахаар хүлеэнэ. Энэ отарынхид жэлэй эхинһээ хойшо 615 хонинһоо 635 хурьга абажа түлжүүлэнхэй.

Эдэ үдэрнүүдтэ артелиин бусадшье хонишодой отаранuudта хонид олоороо хурьгалжа захалаа.

Мүнөө артелиин хонишод партиингаа ЦК-гэй декабриин Пленум дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэһэн элидхэлтэй танилсажа, ажал хүдэлмэридөө бүри ехэ амжалта туйлахаар зоригжобо.

Г. Дандаров, Т. Баймин.

Сэдьхэл зүрхэнэй баяр

Алдарта партиингаа ээлжээтэбэшэ XXI съездые Улан-Удын «Кооператор-комсомолец» артелиин хүдэлмэрилэгшэд ажалай эрхим бэлэгүүдые үгэжэ угтахаяа байна. Эдэнэр жэлэйнгээ даабариие бүри декабриин 3-да сүм дүүргээд, түсэбһөө гадуур 500 мянган түхэригэй продукци бүтээхын түлөө тэмсэнэ.

Һүүлэй табан жэл соо хүдөө ажахымнай хүгжэһэн дүнгүүд, продуктнуудые саашадаа бүри ехээр үйлэдбэрилхэ зорилгонууд тухай КПСС-эй ЦК-гэй декабриин Пленум дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэһэн элидхэл хэблэлдэ толилогдожо, артелиин хүдэлмэришэдэй дунда политическэ болон ажалай шэнэ эдэбхи үүсхэл бадаруулба. Хүдэлмэришэн бүхэн энэ Пленумэй материалтай тон ехэ баяртайгаар танилсана, хүдөө ажахынгаа амжалтаар омогорхоно.

Артелиин хуушанай хүдэлмэришэдэй нэгэн, бүд нэхэгшэ Кристинья Ивановна Клевцова иигэжэ мэдүүлбэ:

—Манай Эхэ ороной тон түргэнөөр урагшаа дабшахые харахадаа сэдьхэл зүрхэм баяраар билтарна. Би энэ артельдэ 20 жэл шахуу ажаллажа байнхайб. Энэ үе соо нилээд ехэ юумэн хэгдээ, саашадаа бүри эршэтэй габшагайгаар ажаллахаб.

И. Очирэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нэхэлгын цехын түрүү хүдэлмэришэ Анна Елисеевна Ильина КПСС-эй ЦК-гэй декабриин Пленумэй материалые газетэһээ уншажа байна.

Л. Хайдуровай фото.

Ленин багшын заабаряар хүдэлхэ, һураха, ажаһууха гээшэ коммунистическэ ажалай бригадануудай хуули ёһо мүн!

АГУУЕХЭ КОММУНИЗМЫН АЛДАРТА ЗАМДА ОРОБОБДИ

гэжэ республиканска слёдто хабаадагшад мэдүүлнэ

Ю. Филипповэй үгэһөө

„Механлит" заводой мотор хабсаргагшадай бригадын бригадир

Манай заводой коллектив КПСС-эй ЦК-гэй ноябриин Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдтэй танилсаһанайнгаа һүүлээр улам эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлжэ, ажалайнгаа бүтээсые хараа байса дээшэлүүлжэ байна.

Трактор, машинануудай мотор хабсаргадаг манай бригадын хүдэлмэришэд «Москва-Сортировочная» гэжэ депогойхидой гаргаһан үнэтэ үүсхэлые һайшаан дэмжээд, коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргэтэй болохын түлөө тэмсэхээр шиидээ бэлэй. Партиин обком, КПСС-эй Улан-Удын горком абаһан уялгаяа хүндэтэйгөөр дүүргэжэ байһыемнай хараадаа абажа, коммунистическэ ажалай бригадын хүндэтэ нэрэ зэргэ манай бригадада олгоо. Иимэ ехэ этигэл найдабарида хүртөөд байхадаа бүри оролдосотойгоор, коммунистическэ ёһоор ажаллаха дуран хүрэнэ. Бидэнэр коммунистическэ мүрысөөндэ оролсохыногоо урда тээ абаһан уялгаяа хүндэтэйгөөр дүүргэжэ байнабди. Һара бүри түсэбһөө гадуур 2 мотор хабсаргахын орондо 3 мотор хабсарганабди. Мотор бүхэниие хабсаргахадаа 75 түхэриг алмахын орондо 80 түхэриг алманабди. Мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ, эрдэм ном шудалха уялгаяа мүн лэ муу бэшээр дүүргэжэ байнабди.

Коммунистическэ мүрысөөндэ бүри олоор хабаадалсахыень республикын залуушуулые уряалнаб.

С. Шитовэй үгэһөө

Сэмбын фабрикын коммунистическэ ажалай бригадын бригадир

Манай түрэл Эхэ орон түүхын шэнэ шатада дамжан орожо, дэлхэйн түрүү хүн түрэлтэниие ехээр баясуулна.

КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые зүбшэн хэлсэлгэ манай фабрикын хүбүүд, басагадай дунда политическэ болон ажал хүдэлмэриин шэнэ үүсхэл дэлгэрүүлбэ.

Түрэл Совет орон доторoo коммунизм байгуулха асари ехэ түсэбэй хараалагдажа байхада, бидэ, комсомол-залуушуул, бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн хүдэлхэбди гэжэ манай КПСС-эй Бурядай обкомдо мэдүүлнэб.

Бидэ, залуушуул, ажал хүдэлмэридөө ехэ амжалта туйлахын хажуугаар, эрдэм мэргэжэлээ саг үргэлжэ дээшэлүүлхые оролдохобди. Жэшээнь, манай сэмбын фабрикын хүдэлмэришэ залуу хүбүүд, басагад ойрын жэлнүүдэй туршада бултадаа дунда эрдэмтэй болохые оролдожо, заочно болон үдэшын һургуулида һурана.

Манай бригадынхид коммунистическэ ажалай бригадын хүндэтэ нэрэ зэргэтэй хододоо байхын тула, продукци үйлэдбэрилгын гүрэнэй түсэб үлүүлэн дүүргэхын тула коммунистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо байна.

Бидэ мүнөө энэ жэлэйнгээ продукци үйлэдбэрилхэ түсэб һайн шанартайгаар дүүргэөд, 1959 оной түсэбөөр ажаллажа байнабди. Манай бригадын гэшүүн бүхэн халаанайнгаа нормо хододоо үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ сэмбын фабрикын комсомол-залуушуулай бригадын үмэнэһөө энэ залуушуулай слёт дээрэ хэлэхэ байнаб.

А. Шигаевай үгэһөө

Улан-Удын судна бүтээлгын заводой хабсаралгын цехын слесарьнуудэй бригадын бригадир

Совет Эхэ оромнай коммунизмда орохо арюун замайнгаа богоһо алхажа ябана. Тиимэһээ бидэнэр коммунизм байгуулха сагые улам ойртуулхын тула бүгэдэ арадай мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсон, коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргэ олохын түлөө тэмсэхээр шиидээбди.

Нэн түрүүн ажалайнгаа бүтээсые эрид дээшэлүүлжэ, халаан бүхэнэй 8 часай хүдэлмэриие 7 часта эрхим шанартайгаар дүүргэжэ, ажалдаа алмаһан 1 час сагаа эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ техническэ һуралсалда хэрэглэхэбди. Мүн ажалдаа нэгэшье голодоһо гаргахагүй, партиин XXI съездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр хүн бүхэн уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын нэгэ нэгэ дурадхал оруулха гэлсээбди. Гадна бригадын гэшүүн бүхэн олоной дунда бэеэ арюун сэбэрээр, культурнаар абажа ябаха, ажалдаа, һуралсалдаашье бусадта жэшээ харуулха ёһотой. Бидэнэр бултадаа ойрын 4—5 жэлһээ дунда, тусхай дунда һургуулитай болохобди.

Тиихэдэ манай заводто коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө нүхэд Владимир Бирюков, Виктор Павлов гэгшэдэй бригаданууд мүн лэ эршэтэйгээр тэмсэхээр шиидэнхэй.

Мүнөө бригададамнай хамта 6 хүн хүдэлнэ. Тэдэнэр бултадаа шахуу 17—20 наһанай комсомол-залуушуулһаа бүридэнхэй. Эдэ үдэрнүүдтэ манай бригадынхид Братска ГЭС болон Ангар, Енисей, Лена мүрэнүүдээр ябаха ашаанай томо баржа-судна хабсаргахадаа үдэр бүриингөө даабариие хододоо 150 — 200 процент дүүргэнэ. Тэрэшэлэн хүн бүхэн бэе бэедээ али болохоор туһалжа, тон эбтэйгээр ажаллахые оролдодог болонхой. Тиихэдэ сүлөө сагаа зүбөөр, һонирхолтойгоор үнгэргэхын тула бултаараа сугларжа, кино, театр, музей харанабди. 4 хүмнай үдэшын һургуулида һуралсахаар ороо. Би өөрөө индустриальна техникумдэ һурадагби.

Тингэжэ бидэнэр «коммунистическэ ёһоор ажаллаха, һураха, ажаһууха» гэһэн нангин зорилгоёо нэгэн хүн шэнгеэр бэелүүлжэ захалаабди.

Зураг дээрэ: сэмбын фабрикын утаһа ээрэлгын цехын хүдэлмэришэд, коммунистическэ ажалай бригадын гэшүүд К. Ковалева (зүүн гарһаа), Г. Думнова, П. Бакланова, С. Шитов, А. Зайцева, К. Кошелева.

Декабриин 17-до Ленинэй орденто оперо, баледэй театрта республикын залуушуул олоороо сугларaa. Тэдэнэр коммунистическэ ажалай бригадануудай республиканска слёдто хабаадахаяа ерэһэн байна. Улан-Удэ городой предприятинуудай урданай хүдэлмэришэд, республикын партийна, профсоюзна, комсомольско, советскэ, ниитын организацинуудай түлөөлэгшэд слёдто хабаадалсаа. Партиин обкомой секретарь нүхэр Магунов слёт дээрэ элидхэл хэбэ. Коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргэтэй болохын түлөө мүрысөөндэ оролсоһон 5 бригадын ажалые партиин обком, КПСС-эй Улан-Удын горком хаража үзөөд, уялгаяа һайнаар дүүргэһэнэйнь түлөө коммунистическэ ажалай бригадын хүндэтэ нэрэ зэргэ олгоо гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Улан-Удын ПВЗ-гэй кузнечнэ цехын Николай Болдыревой, «Механлит» заводой моторно цехын Юрий Филипповэй, сэмбын фабрикын Сергей Шитовэй, Иволгын аймагай «III пятилетка» колхозой һү һаалиин фермын ахалагша һаалишан В. Хлебодаровагай, Тарбагатайн аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой һү һаалиин фермын ахалагша һаалишан А. Власовагай комсомолшууд-залуушуулай бригадынхидта коммунистическэ ажалай бригадын хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо. Коммунистическэ мүрысөөндэ хабаадаһан бригадынхид, мүн бусад хүнүүд слёдто үгэ хэлээ. Тэдэнэй нэгэ зариманайнь хэлэһэн үгэ эндэ толилбобди.

Бурядай АССР-эй ажалшадта коммунистическэ ажалай бригадануудай слёдто хабаадагшадай хандаһан

ХАНДАЛГА

Хүндэтэ нүхэд!

Түрэл коммунистическэ партиингаа XXI съездые хүндэтэйгөөр угтахын тула бүхы совет арадай бэлдэжэ байһан үе сагта, Эхэ оронойнгоо гайхамшагта илалта туйлаад байһан мүнөө үедэ коммунистическэ ажалай бригадануудта хабаадаһан бидэнэр түрүүшынгээ слёдто сугларһан байнабди.

КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүд дотор коммунистическэ байгуулалтын дэлгэрэнгы түсэб тодорхойлогдонхой. СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ долоон жэлэй түсэбэй бэелүүлэгдээд байхада коммунизмын материально-техническэ база байгуулха тушаа нилээд ехэ алхам хэгдэхэ юм.

Бүхы хүн түрэлтэнэй ерээдүйн һаруул һайхан ажабайдал тухайда ажалшан арадай олон зуун жэлэй турша соо һанажа ябаһан хүсэл бодолынь бэелүүлэгдэжэ байна. Коммунизм байгуулха асуудал бодото зорилгонуудай нэгэн болонхой. Тиимэһээ партиин хараалһан асари ехэ хараа түсэбүүдые бэелүүлхын тула угаа ехэ харюусалгатай байһанаа бидэнэр булта ойлгоод, коммунизмые шадаал һаа түргөөр байгуулхын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхээр эрид шиидэнги байнабди.

Ажалай бүтээсые түргөөр дээшэлүүлхэ тухай асуудалда юрын хүдэлмэришэдэй үүсхэл оролдолго гаргаад байһан газарта коммунизм эхилхэ юм гэжэ агуу ехэ Ленин заагаа һэн. Ильичын захяа заабариие бодото дээрэнь бэелүүлэн, манай бүхы орон соогуур коммунистическэ ажалай бригадануудые байгуулха тушаа патриотическа хүдэлөөн дэлгэржэ эхилбэ. Энэ хүдэлөөндэ Бурядай ажалшадшье эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байна. Агуу ехэ энэ хүдэлөөн хадаа партиин хараалһан асари ехэ зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө советскэ хүнүүдэй оролдожо байһыень, коммунизм байгуулха бүгэдэ арадай хэрэгтэ хубитаяа оруулхаар бэлэн байһыень эли тодоор гэршэлэн харуулна гээшэ.

Коммунистическэ ажалай коллективүүдэй хүндэтэ нэрэ зэргэтэй болохын түлөө мүрысөөндэ хабаадаһан бидэнэрэй үмэнэ тон харюусалгатай, хүндэтэйшье зорилго табигдана. Энэ патриотическа хүдэлөөндэ хабаадалсаха гээшэ ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ, үйлэдбэридөө шэнэ, түрүү арга саг үргэлжэ хэрэглэхын түлөө тэмсэхэ, социалистическэ культурын мүнөө үеын туйлалтануудые саг үргэлжэ шудалха, ажалдаашье, ажабайдалдаашье жэшээ харуулха, ушар ёһо мэдэжэ, бүхы юумэндэ харюусалгатайгаар хандаха, бүгэдэ ниитын аша туһые харалсаха, коммунистическэ ёһоор ажаһуужа, хүдэлжэ һураха шухала байна гэжэ бидэнэр һайн мэдэнэбди.

Коммунистическэ ажалай бригадануудай хүндэтэ нэрэ зэргэеэ алдахагүйн тула хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр ажаллахабди гэжэ түрэл коммунистическэ партияа бидэнэр найдуулнабди.

Коммунистическэ ажалай коллективүүдэй хүндэтэ нэрэ зэргэтэй болохын түлөө мүрысөөе бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхыень, манай Эсэгэ ороной аша туһада шэнэ шэнэ амжалта туйлажа, Советскэ Союзайнгаа Коммунистическэ партиин XXI съездые угтахыень Бурядай бүхы ажалшадые бидэнэр халуунаар уряалнабди.

Коммунис ажалай бригада...

Ашата Эхэ оронойнгоо
Арюун тугынь мандуулан,
Агуу ехэ коммунизмын
Алдарта замда оробол ди!

Энэ ехэ хэрэгтэ
Эгээл шухалань юун бэ?
Хүдэлмэри! Хүн зоной
Хүсэн түгэлдэр хүдэлмэри,
Хүсэд дүүрэн оролдолго!

Дайшалхы манай хүдэлмэридэ
Дабагдахагүй юумэн байдаггүй.
Дайсад тиимынь мэдэхэдээ
Даляа хумин хоролходог.

Наранһаа гэрэл сасаржа,
Набша сэсэгэй задардагтал.
Большевик партиһаа эшэтэй
Бүгэдын жаргал һалбарна.
Асари томо станцинууд,
Атомна ехэ ледоколнууд,
Агаарта табигдаһан одонууд,
Шэнэ, шэнэ хотонууд,
Шэниисын таряа далайнууд
Олон түмэнэй сэдьхэлдэ
Ошото баяр асарна...

Арбан долоон ондо
«Аврорын» шанга аянга
Нева мүрэнэй захаһаа
Нирд байса зэдэлээд,
Совет засагай мүндэлһы
Соносхожо тунхаглаад,
Хэдэн галабай туршада
Хэсүү зоболон эдэлһэн
Хүдэлмэришэд, таряашадта
Хуулита эрхэ олгоо һэн.

Дүшэн жэлэй тэмсэл
Дүүрэн хэшэг асараа.
Хүн зоной сэдьхэлдэ
Коммунизмын мэдэрэл тунаагаа.

«Хооһон бодолдо абтахагүйбди,
Хубхай хүлеэгээд һуухагүйбди,
Шэнээр юумые ухаалдихабди.
Ерээдүйе байгуулхабди»—гэһэн
Коммунис ажалай бригада
Хотон бүхэндэ жагсабал!
Эрхим үрэжэлтэ таряанай
Эшэнь гаража эхилбэл!

Ц. БИМБАЕВ.

А. Власовагай үгэһөө

Тарбагатайн аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой ахалагша һаалишан

Бидэ комсомол-залуушуул КПСС-эй Ленинскэ Центральна Комитедэй ноябриин Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдые зүрхэнэй халуун баяраар угтаабди. Тэдэниие зүбшэн хэлсэхэдээ ажал хүдэлмэреэ хайшан гэжэ һайжаруулха тушаа өөһэдынгөө һанамжа, дурадхалнуудые оруулнабди.

Би энэ залуушуулай слёт дээрэ бүришье баяртай байнаб. Юундэб гэхэдэ, манай фермын залуу һаалишадта коммунистическэ ажалай бригада гэһэн үндэр нэрэ зэргэ һаяхан олгогдоо. Энэ хүндэтэ нэрэ маниие шэнэ амжалтада зоригжуулна.

Манай коммунистическэ ажалай залуушуулай бригадада хамта 21 хүн хүдэлмэрилнэ. Бидэ, һаалишад, 1959—1965 онуудта түрэл оронойнгоо арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд тухай КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые зүбшэн хэлсээд, фермынгээ доторой арга боломжонуудые хаража үзэбэбди. Тиигээд һаалишан бүхэмнай жэлэй туршада үнеэн бүриһөө 3000 дээшэ литр һү һааха гэһэн социалистическэ уялга абанхай. Мүнөө һаалишад Т. Казазаева, А. Борисова 13—13 үнеэ даагаад, байгша оной үнгэрһэн үе соо үнеэн бүриһөө 2600 литрһээ дээшэ һү һаагаа.

Ажал хүдэлмэридөө үнэн зүрхэнһөө оролдохын хажуугаар, бидэ өөһэдынгөө эрдэм мэргэжэлые дээшэлүүлхэ гэжэ шиидээбди. Мүн сүлөөтэй сагтаа кино хаража, радио шагнажа, уран һайханай бүлгэмдэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, культурнаар амархые оролдохобди.

Коммунизмын гэрэлтэ замаар урагшаа дабшахадамнай хуушанай сагай али нэгэн үлэгдэлэй һэгд тойбо татахаяа һанаа һаань, тэрээнтэй эрид шангаар тэмсэхэ байнабди.

Түрэл партиингаа мүнхэ хэрэгэй түлөө аймагай комсомол-залуушуул шангаар тэмсэхэ гэжэ КПСС-эй Бурядай обкомдо дуулганаб.

Н. Болдыревой үгэһөө

ПВЗ-гэй кузнечнэ цехын түмэршэ дархашуулай бригадын бригадир

Урин дулаахан Украинын баруун захаһаа шэмэрүүн хүйтэн Чукоткын хахад арал хүрэтэр, мүнхэ Мүльһэтэ Хойто далайһаа нарата халуун Туркмениин элһэн Губи туласа, үргэн уужам Совет орон доторнай коммунистическэ ажалай мүрысөөн үдэрһөө үдэртэ улам эршэ хүсэтэйгөөр дэлгэржэ байна.

Энэ гайхамшагта үедэ манай комсомол-залуушуулай түмэршэ дархашуулай бригадынхид коммунистическэ ажалай бригадын хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсон, дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялгануудые абанхай. Оньһожоруулагдаһан тусхай шэнэ машинын томо балтаар халуун, хүйтэн түмэр дабтахадаа халаан бүриингөө даабариие хоёр дахин дүүргэдэг, хэһэн хүдэлмэреэ имагтал һайн шанартайгаар бүтээжэ тушаадаг байхабди.

Мүнөө бригадымнай гэшүүд: балташан нүхэр П. Михайлов, машинист нүхэр В. Макарова гэгшэд урдаа табиһан зорилгоёо амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө үсэд нэтэрүүгээр ажаллажа, халаанайнгаа даабариие 150 — 200 процент эрхим шанартайгаар дүүргэдэг болонхой. Эдэ туйлаһан амжалтаараа бидэ һанаагаа заахаанშье амарнагүйбди. Саашадаа мэргэжэл шадабаряа улам дээшэлүүлэн, хүдэлмэридөө түрүү дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэжэ, ажалайнгаа бүтээсые бүри ехэдхэхэ ёһотойбди. Тиимэһээ бригадын гэшүүн бүхэн үдэшын һургуулида, үйлэдбэриин тусхай курсада һуралсажа, эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ, ойрын 4—5 жэлэй туршада тус тустаа дунда һургуулитай болохоор шиидэнхэй.

Эдэ зорилгонуудаа дүүргэжэ, хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ байһандаа бата этигэнэбди.

А. Новокрещенных гэгшын үгэһөө

Кяхтын хониной совхозой токарь

Кяхтын хониной совхозой хүдэлмэришэд, механизаторнууд болон хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй ЦК-гэй ноябриин Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдые баяртайгаар угтаһан байна.

Бидэ механизаторнууд трактор болон хүдөө ажахын бусад машинануудые 1959 оной январиин 1 болотор һайн шанартайгаар заһабарилжа дүүргэхэбди. Тиихэдэ заһабарилгада хараалагдаһан мүнгэнһөө 5 процентыень алмаха социалистическэ уялга абанхайбди.

КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые совхоз доторoo зүбшэн хэлсээд, совхозой залуушуул бултадаа коммунистическэ ёһоор ажал хүдэлмэридөө хандаха, эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ гэһэн дэлгэрэнгы шиидхэбэри баталан абаа.

Ажал хүдэлмэриин, ниитын журам эбдэхэ, архи ууха гэхэ мэтын харша ябадалтай манай комсомол-залуушуул эрид шангаар тэмсэхэ байна.

Түрэл оронойнгоо коммунизмын гэрэлтэ замда ороод ябахада бидэ, залуушуул, өөһэдынгөө политическэ һургаалые дээшэлүүлхын тула түрэл партиингаа түүхэ гүнзэгыгөөр шудалха гэжэ шиидэнхэйбди. Тиихын тула манай комсомолой организациин дэргэдэ КПСС-эй түүхэ шудалха тусгаар кружок хүдэлмэрилнэ.

Мүнөө манай совхозой комсомол-залуушуулай олонхинь ажал хүдэлмэридөө һайн амжалта туйлана. Жэшээнь, түмэршэ дархан Г. Овчинников, хүдэлмэришэн А. Игумнов гэгшэд һайнаар хүдэлжэ, үдэр бүриингөө нормо хододоо үлүүлэн дүүргэнэ.

Түрэл партиингаа түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тула манай совхозой залуушуул бэлэн байна гэжэ мэдүүлнэб.

Зураг дээрэ: Иволгын аймагай «III пятилетка» колхозой һаалишад, коммунистическэ ажалай бригадын гэшүүд В. Хлебодарова (зүүн гарһаа), В. Акулова, Г. Нигулимова. А. Истоминой фото.

Баянголойхидой ажал хэрэгүүд

Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз партиин XX съездһээ хойшо ажахыдаа нилээд ехэ амжалта туйлаа. Мүнөө партиин XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдтэй танилсаад байхадаа эндэхи зон колхоз нютагаа улам саашань хүгжөөхэ шэнэ хараа түсэбүүдые табижа байна

☆ ☆

Съездһээ съезд болотор

КПСС-эй Центральна Комитедэй сентябриин Пленумэй түүхэтэ тогтоол хадаа оронойнгоо урдань гээгдэнги байһан хүдөө ажахые эрид түргэн хүгжөөхэ хэмжээ хараалһан байна. Энэ тогтоолые бэелүүлхын түлөө манай бүхы совет арад зон парти, правительствынгаа үдэр бүриин анхаралаар хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр тэмсэжэ, һүүлшын табан жэлэй туршада гайхамшагта ехэ амжалтануудые туйлаа гээшэ.

Манай колхоз хэдэн жэлэй саана мүн лэ гээгдэнги байһан аад, мүнөө олзо ехэтэй томо ажахы болоо. Гүрэнэйнгөө ехэ туһаламжа үзүүлһэнэй, колхознигууд болон механизаторнуудай үнэн сэхээр ажаллаһанай ашаар нийтын ажахын гол, олзо ехэтэй һалбари болохо мал ажалаа гээгдэлһээнь гаргажа, һү, мяха, нооһо хэды дахин ехээр абадаг болообди. Мүнөө колхозоймнай нийтын һүрэгтэ 23000 толгой ехэнхидээ нарин, нарибтар нооһотой хонин, 4090 бодо мал, 320 гахай, мүн олон толгой адууһа морин, шубууд тоологдоно.

Малайнгаа тоо толгойень түргөөр олошоруулхатай хамта, ашаг шэмыень хэдэн дахин дээшэлүүлжэ шадаабди. Жэшээнь, 1953 ондо 3945 центнер һү һааһан һаа, 1958 ондо һү һаалгаяа 3,7 дахин ехэдхэжэ, 14900 центнертэ хүргөөбди. Энэ туршада хонин ажалнай бүри һайнаар хүгжэжэ, нийтымнай ажахын эгээл олзо ехэтэй һалбари болоо. Һүүлшын табан жэлэй туршада нооһо хайшалалга 2,8 дахин дээшэлжэ, мүнөө жэл 620 центнертэ хүргэгдөө. Тэрэшэлэн һайн шанартай, тарган мяхан гүрэндэ ехээр худалдагдажа, колхозой мүнгэн олзо арьбадхагдана. Һү, мяха, нооһо абалгаяа игэжэ дээшэлүүлһэмнай, ганса адуу малай тоо толгойн олошорһонһоо болоо бэшэ, харин ехэнхидээ малай ашаг шэмын дээшэлһэн дээрэһээ болоо гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Табан жэлэй туршада һү һаалга үнеэн бүхэнһөө 4 шахуу дахин, нооһо хайшалалга хонин бүхэнһөө 2-һоо үлүү дахин дээшэлээ бшуу.

Тараан ажалнай бүришье ехээр гээгдэлдэ орооһон байгаа. Орооһо тараа, тэжээлэй ургамал хэды ехээр тарибашье, өөдтэй ургаса абадаггүй һэмди. Зарим жэлдэ тариһан үрэһэеэшье гэдэргэнь суглуулжа абадаггүй байгаабди. Тиин жэл бүри үрэһэ хүрэнгэ, хүнэй, малай эдихэ орооһо тараа гүрэнһөө абадаг һэмди. Харин колхознай һүүлшын жэлнүүдтэ шэнэ газар ехээр элдүүрилһэнэй, уһалагдадаг газараа үргэдхэжэ, үтэгжүүлдэг болоһоной ашаар орооһо тараанай, тэжээлэй ургамалай тогтууритай ургаса абадаг болоо. Илангаяа өөрын трактор, машинатай боложо, газар дээрээ ёһотой эзэн болоходомнай тараан ажалай хүдэлмэри урагшатайгаар ябуулагдажа захалаа. Мүнөө жэл 18400 центнер орооһо тараа түсэбэй ёһоор абахын орондо 25000 центнер орооһо суглуулжа, гүрэндэ 4000-һаа дээшэ центнер орооһо худалдахаһаа гадна, ерэхэ жэлэй тарилгын үрэһэ хүрэнгэ хүсэдөөр хаагаабди.

Иигэжэ ажахынгаа бүхы һалбарияе тэгшэ хүгжөөһэндэмнай нийтын олзо эрид дээшэлжэ, колхознигуудаймнай материальна байдал жэл бүри һайжаржа байна. 1953 ондо арай гэжэ 1792000 түхэриг олзо абаһан аад, мүнөө жэл мүнгэн олзоёо 6 миллион 500 мянга гаран түхэриг болгообди. Тиигэжэ колхознигуудай ажалта үдэрэй түлөөһэн хэды дахин ехэдхэгдэжэ, мүнөө 9 түхэригтэ хүргэгдөө. Энээнтэй хамта колхозой үйлэдбэриин барилгануудта мүнгэн ехээр һомологдожо, жэл бүри шэнэ барилганууд олоор хэгдэнэ. 1953 онһоо 1958 он болотор барилгын хүдэлмэридэ 2 миллион шахуу түхэриг һомологдоо. Энэ хугасаа соо 10 гара мянган толгой малда типовой шэнэ байранууд баригдаһан байна.

Мүнөө манай колхоз бэхижэжэ, ерэхэ долоон жэлэй туршада хүдөө ажалшадай урда табигдаха зорилгонуудые дүүргэхэ бата бэхи үндэһэ һуури байгуулаа. Энээниие хараадаа абажа, манай колхознигууд нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлэй тезисүүдые зүбшэн хэлсэхэдээ, ерэхэ долоон жэлэй туршада һү, мяха, нооһо абалгаяа үшөө хоёр, хоёрһоо үлүү дахин дээшэлүүлхэ гэжэ шиидээд, түрэл партиингаа түүхэтэ съездые ажалай һайн бэлэгтэйгээр угтахын түлөө тэмсэжэ байна.

Б. Монтоев, колхозой түрүүлэгшын орлогшо.

3 миллион литр һү һаахабди

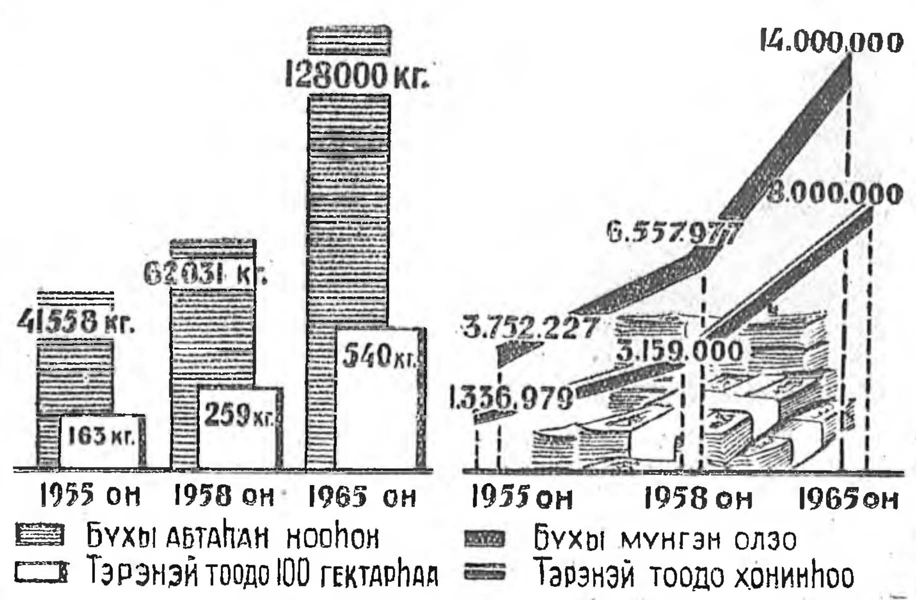
1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд тушаа КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдтэй танилсаха зуураа, манай колхозой гэшүүд ерэхэ долоон жэлэй эсэс болотор һү һаалгаяа 2 дахин дээшэлүүлхэ гү, али үнеэн бүхэнһөө 2500 литр һү һаадаг болохо гэжэ шиидэһэн байна. Энэмнай яһала бодомжотойгоор хараалагдаһан хэмжээ-ябуулга гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Һүүлшын гурбан жэлэй туршада манай колхоздо һү һаалга хоёр дахин дээшэлжэ, мүнөө жэл үнеэн бүриһөө 1300 литр һүн һаагдахань. Һү һаалгаяа ямар аргаар дээшэлүүлнэ бибди гэхэдэ, урдань үнсэдээ ганса үбһэ, һолоомоор эдеэлүүлдэг байбал, һүүлэй үедэ силос, орооһо тараанай зүйл эдюулдэг болообди. Тиигэбэшье манай колхоздо шэмэтэ тэжээл тон багадана, жэлдээ 2200—2400 тонно силос дарахадамнай мянга гаран үнсэндэмнай хаанашье хүрэнэгүй.

Теэд саашадаа һү һаалгаяа ямар аргаар үшөө хоёр дахин дээшэлүүлхэ болоно гээшэ бибди? Энэ асуудалые манай колхозой гэшүүд эгээн түрүүн шиидхэхэ болоно. Эндэ ямар хүдэлмэри хараалагданаб гэхэдэ, эгээн түрүүн кукуруза ехээр ургуулжа, үнеэн бүхэндэ 10 тонноһоо бага бэшэ силос даргадаха байна. Тиимын тулада кукуруза ургуулгада онсо анхарал хандуулагдаха, саашадаа энэ ургамалай тогтууритай, үндэр ургаса абахын тула агротехническэ олон хэмжээ-ябуулга бэелүүлэгдэхэ болоно. Мүн үнеэдэйнгээ үүлтэр һайжаруулха байнабди. Олонхи үнеэднай жаа бэетэй, һү багатай, нютагай үүлтэрэй үнеэд юм. Иимэ үнеэдые хэды һайнаар тэжээбэшье, һү ехээр үгэхэгүй байһыень хараадаа абажа, ойрын жэлнүүдтэ үнеэдээ томо бэетэй, һүтэй болгохо байнабди. Тиимын тула саашадаа үнеэдээ гансал эрхим үүлтэрэй бухын үрөөр үрэжүүлхэ хүдэлмэри ябуулхамнай.

Мүнөөшье үедэ түрүү һаалишаднай нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 1700—1800 литр һү һаана. Тиин 1965 оной эсэс болотор үнеэн бүриһөө 2500 литр һү һааха гэһэн зорилгоёо дүүргэхэмнай лабтай.

Б. Бадмаева, колхозой һаалишан.

Нарин нооһон ехээр хайшалан абтадаг болоо

Һүүлшын жэлнүүдтэ хонин ажалнай һайнаар хүгжэжэ, нийтымнай ажахын эгээл олзотой һалбари болоо.

Хониднай ехэнхидээ нарин, нарибтар нооһотой юм. 1958 ондо 620 центнерһээ 584 центнерынь нарин, нарибтар нооһон абтаһан байна. Хонидой үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулдаг болоһонһоомнай хойшо һайн шанартай нооһон ехээр абтадаг болоо. Жэшээнь, 1955 ондо хонин бүхэнһөө дунда зэргээр 2544 грамм нооһо хайшалһан һаа, 1958 ондо 3384 грамм хайшалагдаһан байна.

Нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлэй тезисүүдые зүбшэн хэлсэхэдээ, бидэ хонишод ерэхэ долоон жэлэй туршада хонин ажалаа бүри һайнаар хүгжөөхэ арга боломжонууд тухай һанамжала оруулһан байнабди. Юуб гэхэдэ, 1965 оной эсэстэ 32000 толгой томо хонитой боложо, хонин бүхэнһөө дунда зэргээр нооһо хайшалалга 2,1 дахин ехэдхэгдэжэ, 100 гектар бүридэ 540 килограмм нооһон абтаха байна.

Энэ тон ехэ харюусалгатай хүдэлмэри гээшэ. Гэбэшье энээниие дүүргэхэ арга боломжо манай колхоздо бии. Манай колхоздо шаруубтэр нооһотой хонид үшөө олон байна. Мүн нарин, нарибтар нооһотой хонидоймнай дунда жэжэ хонид олон байна. Тиин саашадаа иимэ хонидойнгоо орондо томо бэетэй, нооһо, мяха ехээр үгэдэг хонидые бии болгохо хүдэлмэри хэхэ байнабди.

Манай колхозой хонишод ажал хэрэгээ нимээр ябуулжа, ерэхэ долоон жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын тулада өөһэдынгөө хубитые оруулхын түлөө тэмсэхэ байна.

Ш. Цыремпилова, хонишон.

Бага гаргашатайгаар ехэ продукци абтана

Манай колхоз ехэнхи мүнгэн олзоёо һү, мяха, нооһонһоо абана. Тиихэдэ хонин ажалһаамнай бүхы олзын хахадынь шахуу абтадаг байна.

Нийтымнай мүнгэн олзо, илангаяа һүүлшын 3 жэлдэ эрид дээшэлһэн байна. Жэшээнь, 1956 ондо хамта 3 миллион шахуу түхэриг абтаһан һаа, мүнөө жэлэй 10 һарын туршада 6 миллион түхэригһөө дээшэ абтаба. Энээнэй ашаар мүнөө колхознигуудайнгаа ажалта үдэртэ һара бүри 6 түхэриг мүнгэн аванс үгэхэһөө гадна, үйлэдбэриин барилганудта, механизаци болон электрификацилгада, мелиоративна болон бусад хүдэлмэридэ мүнгэ ехээр һомолхо аргатай болообди.

Үнгэрэгшэ хабар МТС-һээ 800 мянган түхэригтэ машина, техникэ абаад, тэрэнэй түлбэриие 3 жэлдэ бэшэ, харин хоёр жэлдэ түлэхэ аргатай байнабди.

Манай колхоздо хүсэ, зөөри багаар гаргашалжа, абаһан продукциингаа өөрынь үнэ химдаруулхын тула зарим тэды хүдэлмэри хэгдэнэ. Жэшээнь, 1953 ондо ажалта үдэр бүхэндэ 4 түхэриг 47 мүнгэн, мүн продукци хүртэһэн һаа, 1958 ондо 16 түхэриг 40 мүнгэн, продукци хүртэхэнь. Һүүлшын жэлнүүдтэ продукциин бага гаргашатайгаар абтажа байһые нимэ тоо баримта элеэр харуулна:

	гаргашалагдаһан (түх) 1956 ондо	1958 ондо
1 центнер орооһондо	121—40	7—75
1 тонно һүндэ	641—00	249—00
1 центнер мяханда	134—00	124—00
1 центнер нооһондо	735—00	529—90

Мүнөө манай колхозой гэшүүд продукциингаа өөрынь үные химдаруулхын түлөө бүри эршэмтэйгээр тэмсэжэ эхилэнхэй.

Д. Дашиев, колхозой бухгалтер.

Партиин түсэб—манай түсэб

КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые зүбшэн хэлсэжэ байхадаа, манай коммунистнууд съездһээ съезд болотор хэһэн хүдэлмэриингөө дүнгүүдые гаргажа, ерэхэ долоон жэлдэ хүдөө ажалшадай урда партиин табиһан асари ехэ зорилгонуудые бэелүүлхэ дурадхалнуудые оруулжа байна. Манай колхоз 1965 оной эсэстэ жэл бүри миллион литр һү, 6 мянган центнер мяха, 1280 центнер нооһо абадаг болохо гэжэ хараална. Энэ үедэ нийтымнай мүнгэн олзо 14 миллион түхэригтэ хүрэжэ, колхознигуудай ажалта үдэр бүхэндэ 18 түхэриг мүнгэн хубаагдахаар тухайлагдана.

Ерэхэ долоон жэлэй туршада хараалһан хүдэлмэреэ амжалтатайгаар дүүргэхэ арга боломжо манай колхоздо бии. Юуб гэхэдэ, мүнөө колхозоймнай ажал бэхижэжэ, саашадаа бүри түргэн хүгжэхэ замдаа оронхой.

Коммунистнуудай, колхознигуудай дурадхалаар ойрын 1—2 жэл соо Баянголой уһалууриин системые хубилган шэнэдхэхэ гэжэ шиидээбди. Энэ хүдэлмэреэ дүүргэбэл, ехэнхи тараанай, сабшалангай газарые уһалдаг боложо, орооһо тараанай, тэжээлэй ургамалай, үбһэ ногооной ургасые эрид дээшэлүүлхэ, адуу малаа тэжээлээр хүсэд хангажа шадаха болонобди. Энэ хүдэлмэридэ механизаторнууд болон колхознигуудаа олоорнь хабаадуулхаһаа гадна, ехэ мүнгэн зөөри гаргашалха байнабди. Ерэхэ хабарһаа мелиоративна хүдэлмэри үргэнөөр хэхын тулада мүнөө жэл колхознай 3 миллион түхэриг һомолоо.

Партийна организаци колхознигуудайнгаа 1958 ондо абаһан социалистическэ уялгануудые дүүргүүлхэ хэрэгтэ бүхы хүсөө элсүүлэнхэй. Абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэбэл, түрэл партиингаа XXI съездые ажалай һайн бэлэгтэйгээр угтажа, ерэхэ долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ ажалай шэнэ амжалта эрхэ бэшэ туйлагдаха гэжэ коммунистнууд һайн ойлгоно.

Колхозой урда тон ехэ, харюусалгатай зорилгонууд байна. Энээниие дүүргэхэ хүсэн яһала бии. Мүнөө партийна организацимнай 103 коммунистнуудтай. Мүн 110 комсомолшуудтайбди. Колхозой үйлэдбэриин эгээл харюусалгатай участогууд дээрэ 73 коммунист, 78 комсомол хүдэлмэрилнэ. Энэ ехэ хүсэн гээшэ. Бригада, фермэнүүдэй дэргэдэ 5 партийна бүлэг эмхидхэгдэнхэй. Эндэхи коммунистнууд, комсомолшууд бригада, фермынгээ ажал хүдэлмэриие толгойлдог, колхознигууд болон механизаторнуудай дунда эмхидхэлэй, нийтэ-политическэ ехэ хүдэлмэри ябуулдаг байна.

Ерэхэ долоон жэлэй туршада партиин хараалһан гайхамшагта түсэбые бэелүүлхэ хэрэгтэ кадрнуудай шиидхэхы удхашанартай байһыень һайн мэдэрнэбди. Энээниие хараадаа абажа, манай партийна организаци саашадаа колхознигуудай, бригадирнууд болон фермые даагшанарай мэргэжэл шадабарииие дээшэлүүлхэ хэмжээ абаха байна. Энэ хүдэлмэриие саашадаашье бүри һайнаар ябуулха арга боломжо манай колхоздо бии. Юуб гэхэдэ, МТС-үүдэй хубилгагдаһанай һүүлээр колхоздомнай дээдэ, дунда һургуулитай хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, механизаторнууд олон болонхой. Хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй хүдөө ажахын экономико шудалха семинар 1957 онһоо хойшо хүдэлмэрилнэ. Мүн бригада, фермэнүүдэй дэргэдэ агротехническэ һуралсалые бүри һайнаар, үргэнөөр эмхидхэхээр хараалнабди.

Тэрэшэлэн холын бригада, фермэнүүд дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан колхознигуудай байра байдалыень һайжаруулха, үдэр бүри дээшэлжэ байһан культурна эрилтыень хангахын зорилгоор ехэ хүдэлмэри хэгдэхээр хараалагдана. Һүүлшын жэлнүүдтэ холын отара, гүүртын дэргэдэ хүнэй һууха 60 гэр, 14 бани, 4 улаан булан, 2 культбаза, эхин һургуулиин байшан шэнээр баригдаа.

Мүнөө үедэ КПСС-эй XXI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөн манай колхознигуудай дунда үдэр бүри эршэдэнэ. Тэдэнэр абаһан уялгануудаа дүүргэжэ, съездые ажалай бэлэгээр угтахаар зоригжонхой.

С. Санжиев, партийна эхин организациин секретарь.

Механизаторнуудай үүргэ ехэ

Манай колхоз олон һалбаритай томо ажахы юм. Мүнөө нийтымнай ажахы яһала түргэн хүгжэжэ байна. Механизаци, электрификаци үргэнөөр хэрэглэжэ, ажал ехэтэй хүдэлмэреэ оньһожоруулһамнай, колхозой үйлэдбэридэ ехэ нүлөөтэй байгаа.

Һүүлшын жэлнүүдтэ, илангаяа МТС-үүдэй хубилгагдахада, колхознай өөрын трактор, машинатай боложо, хүдэлмэридөө техникэ үргэнөөр хэрэглэжэ байна. Колхоздомнай 16 трактор, 11 комбайн болон бусад олон хүдөө ажахын машина хүдэлгэгдэжэ, тарлан ажалаймнай бүхы шахуу хүдэлмэри оньһон хүсөөр хэгдэдэг болоо.

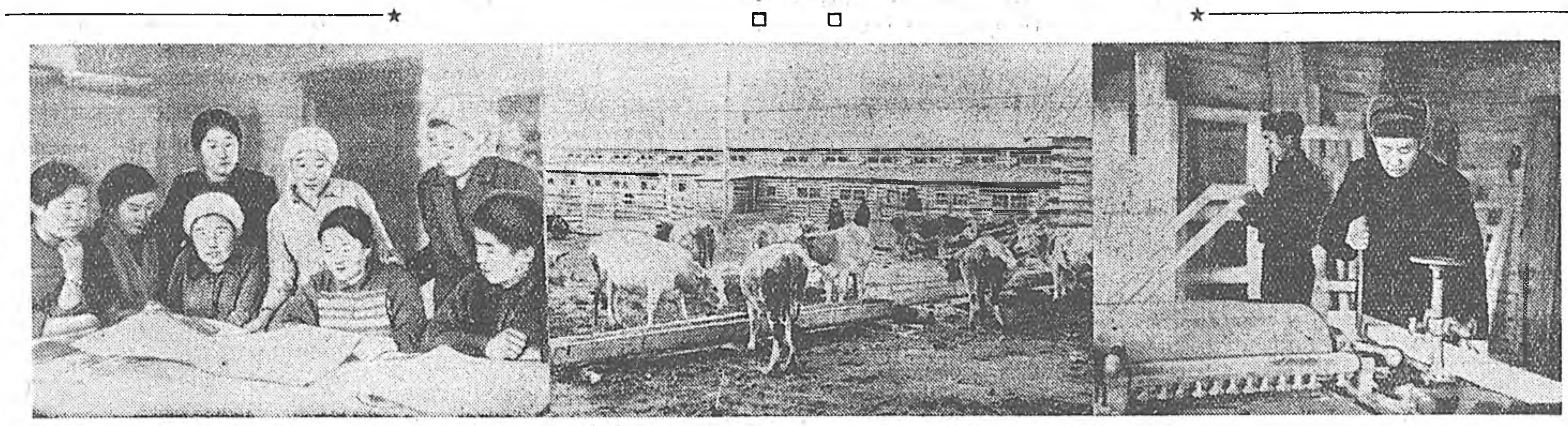
Мүн барилгын, мал ажалай хүдэлмэридэ машина, техникэ ехээр хэрэглэгдэдэг боложо байна. Фермэ, бригадануудай дэргэдэ элдэб янзын 33 мотор тодхогдонхой. Тэдэнэй хүсөөр колхозой мастерскойнуудта элдэб станогууд хүдэлгэгдөө, барилгын модо хюрөөдэхэ, малай тэжээл буйлуулха, худагһаа уһа абаха мэтын олон янзын хүдэлмэри оньһожоруулагдаа.

Колхоздомнай 60 гаран механизаторнууд бии. Тэдэнэр колхозойнгоо үйлэдбэриин эгээл харюусалгатай газарта хүдэлмэрилжэ, промышленка арга методые нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлнэ.

Энэ жэлдэ манай механизаторнууд, колхознигууд түрүүшынхеэ һайн амжалта туйлаа. Хабарай тарилгые хаһа саг соонь, һайн шанартайгаар үнгэргэһэнэй ашаар 3600 гектарта орооһо тараанай, тэжээлэй ургамалай муу бэшэ ургаса ургуулжа абаа. Хүнтэйн тракторно-тараан ажалай бригада (бригадирынь Б. Будаев) бүхы талмайнгаа гектар бүриһөө 13 центнер тараа хураажа абанхай.

Энэ түрүүшынгээ амжалтые саашань бүри арьбадхаха байнабди. КПСС-эй XXI съездын нээгдэтэр үрэһэ хүрэнгээ бултыень сэбэрлэхэ, трактор, машинаяа заһабарилжа дүүргэхэ, тараанай газар дээрэ наг шэбхэ ехээр гаргаха байнабди. Энэ хадаа ерэхэ съездэ бидэ механизаторнуудай ажалай бэлэг болохо.

Р. Галинов, колхозой механизатор.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой үүлтэртэ фермын һаалишад партиин XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдтэй танилсажа байна. 2. Колхозой үүлтэртэ фермын юрэнхы түхэл. 3. Колхозой столярна мастерской. **Д. Зонхиевагай фото.**

Мүнөө Баянголдо

Баянголой тала үргэн уужам, иншэ тиншээ хэды арбаад модондо нэмжынэ. Энэ талада Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ томо колхозой 70 гаран гүүртэ, отаранууд байрланхай.

Һубай малай — эрьенүүдэй, гуна гунжадай һүрэгүүд һайн бэлшээри дахан, колхозойнгоо центрһээ холо, 20—30 километрын газарта үбэлжэнэ. Тиимэ гүүртэ, отарада ерэхэдэ, малай байра, 1—2 айлһаа бэшэ юумэ үгы. Эндэ оройдоо 2—3 хүн даажа абаһан малаа үбэлжүүлжэ байдаг.

Колхозой центртэ дүтэлхэ бүри гүүртэ, отаранууд олошорно. Борогол, Жаргаланта, Хара Уһан гэжэ газарта томодхогдоһон фермэнүүд оршоно. Эндэ һүүлшын жэлнүүдтэ багахан тосхонууд тогтонхой. Эхин һургуули, культбаза, эмнэлгын пункт, нарайлалгын гэр, магазин гэхэ мэтэнүүд бии.

Энэ үедэ хаанашье ерэ, хэнтэйшье хөөрэлдэ—бултанай шэг шарай баяртай, омогтой. «1959 — 65 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд» тушаа КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые тэдэнэр мүнөө зүбшэн хэлсэжэ байна ха юм. Колхозой Культурын байшанда, фермэ, бригадануудай улаан булан, культбазануудта үдэшэ бүри хүнүүд олоороо сугларжа хөөрэлдэнэ, газетэ уншана, радио шагнана. Иигэжэ һуухадаа, тэдэнэр ажал хүдэлмэри тухайдаа хэлсэжэ, һанамжа, дурадхалаа оруулна.

Колхозойнгоо центрһээ гушаад модондо, Шинагалжанай хадын хормойн отарада һамгантайгаа сугтаа хүдэлмэрилжэ байһан колхозой суута хонишон Дугар Тубчинович Будзанаев нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлэй тезисүүдые уншажа һуухадаа иигэжэ мэдүүлбэ:— Эндэ ерэһээр 5 жэл болобобди. Энэ хугасаа соо олохон бэрхэшээлтэй ушараа һэмди. Үбэл дунда тэжээл дутажа, хонидой тураха, гарзалхашье ушар болодог һэн. Тэрэ үедэ байра байдалнайшье муу, колхозой олзо доходой бага байхада, ажалта үдэртөө өөдтэй юумэ абадаггүй байгаабди. Теэд мүнөө али тухай һайн болоо гээшэб! Колхозойнгоо баяжахада, бидэнэршье баян болообди. Харин долоон жэлэй түсэбэй бэелүүлэгдэхэдэ, бүришье жаргалтай, баян дэлгэр байдалтай болохобди. Тиимэһээ энэ ехэ хэрэгтэ хубитаяа оруулхын тула бидэшье аһан шадалаараа оролдохо байнабди.

Баруун Хүнтэйн үндэр талын урда захада түхеэрэгдэһэн тракторно-тараан ажалай бригадын полевой станда ерэхэдэ, хабар, намарайхида адли шууяатай, нэрьеэтэй бэшэ. Тиигэбэшье эндэ хэдэн механизаторнууд трактор, машинаяа заһабарилжа, бушуу түргөөр хүдэлмэрилнэ. Тиимээр хүдэлмэрилэншьегүй яахаб! Тэдэнэр КПСС-эй XXI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн бүгэдэ арадай мүрысөөндэ оролсоод, ажалай һайн бэлэг бэлдэжэ байна ха юм. Партиин XX съездһээ XXI съезд болотор тэдэнэр колхоздоо орооһо тараанай ургасые гурба дахин дээшэлүүлээ бшуу. Тракторно-тараан ажалай бригадынхид бүхы талмайнгаа гектар бүриһөө 13 центнер тараа хураажа абаа. Хура бороо багатай жэлдэ уһалагдадаггүй газарһаа иимэ ургаса абтахадаа бараг гээшэ аабза. Хараалагдаһан түсэбһөө гадуур 6500 центнер орооһо абаһанайнгаа түлөө энэ бригадынхид 119 000 түхэриг мүнгэ нэмэлтэ түлбэри абаһан байна.

— Ерэхэ долоон жэлэй туршада хүдөө ажалшадай урда партиин табиһан зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ бидэ, механизаторнууд, ехэ үүргэ дүүргэхэ байнабди. Саашадаа колхозой үйлэдбэридэ машина, техникын улам ехээр хэрэглэгдэдэг болоходо бидэнэр түрүү зэргэдэ ябалсаха байнабди,—гэжэ эндэхи механизаторнууд омогорхоно.

Мүнөө Баянголдо съездын урдахи социалистическэ мүрысөөн үдэр бүри эршэдэжэ, булта колхознигууд, механизаторнууд 1958 ондо абаһан уялгануудаа дүүргэхын түлөө ажалай болон политическэ ехэ дэбжэлтэтэйгээр тэмсэжэ байна. Тэдэнэр түрэл коммунистическэ партиингаа ээлжээтэбэшэ XXI съездые ажалай һайн бэлэгтэйгээр угтаха, тиигээд бүхы совет арадтайгаа хамта коммунизм тээшэ урагшаа бүри хурданаар дабшаха зорилготой.

О. Раднаев, манай корреспондент.

Баянгол.

Советскэ гурбадахи хэмэл одон дэлхэйе гурба мянга дахин тойробо

Советскэ гурбадахи хэмэл одон декабриин 18-да, Москвагай сагаар 23 час 50 минута боложо байхада бүмбэрсэг дэлхэйе гурба мянгадахяа тойрожо ерэбэ. Хэмэл одоной табигдаһанһаа хойшо 218 хоног үнгэрөө. Энэ хугасаа соо тэрэ одон 138 миллион километр ябаһан байна. Энэнь һарада хүрэхэ замһаа 359 дахин, Марсын манай дэлхэйдэ эгээ ехээр ойротоходонь тэрээндэ хүрэхэ замһаа хоёр хахад дахинһаа үлүү гарана. Хэмэл одоной дэлхэйе тойродог сагынь 3,71 минутаар хорожо, 102,24 минута соо тойродог болоо. Анха түрүүн хэмэл одон 1880 километр дээгүүр ябадаг байһанаа мүнөө 1530 километр дээгүүр ябадаг болоо. Хэмэл одоной дэлхэйе тойрон ябадаг сагынь мүнөө үедэ сүүдхэ соо дунда зэргээр секунда хахад шахуугаар хубилна.

Советскэ гурбадахи хэмэл одоной ябаса оптическа, радиотехническэ хэрэгсэлнүүдээр амжалтатайгаар шэнжэлэгдэжэ үргэлжэлһөөр. Хэмэл одон соо тодхогдоһон «Маяк» гэжэ радио-передатчигай дохёое бүхы дэлхэйн олон зуугаад радиостанцинууд, радиодо дурлагшад абажа үргэлжэлһөөр. Долоон һараһаа үлүү хүдэлжэ байһан тэрэ радио-передатчик наранай элшэ абадаг батарейн ашаар гол түлэб хүдэлмэрилнэ.

Замбуулинай эрхэ байдалда наранһаа элшэ абадаг батарейн амжалтатайгаар хүдэлжэ байһан ушар хадаа хэмэл одоной аппаратурын электропитаниин асуудалые советскэ эрдэмтэд болон инженернүүдэй амжалтатайгаар шиидхэһыень гэршэлэн харуулна. Планетэнүүдэй хоорондо ябаха кораблиин электропитаниин асуудалые шиидхэхэ зам дээрэ түрүүшын алхам боложо үгэһэн советскэ эрдэмтэдэй энэ амжалтань советскэ наука, техникын түүхэдэ үшөө нэгэ алтарма хуудаһа нэмээбэ.

Декабриин 21-дэ хэмэл одые үглөөгүүр наранай гарахаһаа урда тээ хойто широтагай 12-һоо 61-дэхи градус хүрэтэр, урда широтагай 25-һаа 60-дахи градус хүрэтэр нюдөөрөө хаража болоно.

(ТАСС).

„Газарай гани бүхэ, тэнгэриин тэнэг бүхэ“

Алтай тосхондо артелиин правлениин байшан соо суглаан түлэг дундаа ябажа байба. Тамхинай утаан соогуур, графинтай уһанай шэлэхэ үеэр үүдэн багаһаа эхэнэр хүнэй «абарыт, абарыт»—гэһэн зэбүүрхэмэ абяан зэдэлшэбэ. Гал түймэр болоо гээшэ гү гэлдэжэ, газаашаа хүн зоной дугташахада, амяа абажа ядашаһан эхэнэр богоһо дээрэ зогсоод, сүхэршэһэн нюдөөр баранние гэтэжэ байба.

«Рантаров Цэрэндоржо баһал архиингаа халуугаар аашалба ха юм даа» гэлсэжэ, байра һуурииһаа хүдэлһэн зон һамгынь харахадаа таагаад, багжагар шиирэг дүрбэн хүбүүдые шэлэжэ:

— Барижа тэрэниие унтуулагты,—гэжэ захяад эльгээбэ.

Сэдьхэлээ дараһан Цэрэндоржын һамганшье тэдэ хүбүүдтэй ошобо.

Артелиин правлени соо ан бүн гэжэ, ажахынгаа асуудалнуудые саашань шиидхэжэ эхилбэд ха.

Теэд удангүй унтуулхаа ошогшодой нэгэн ухаа мэдээ алданхай гүйжэ ерэхэдээ:

—Һүхэ бaряад, һүрдөөжэ, айлгажа байнал. Дүтэшье хүргэнэгүй,—гэһэн мэдээ асарба.

Хүн зоной олоороо гүйлдэжэ ошоходо, хүсэ ехэтэ Рантаров хүлһэ һалаһан болошоһон, дотор самсаараа хадам эсэгынгээ, колхозник Цыденжаповай гэшхүүр дээрэ хашалгүй һуужа һууба. Хажуудань сарба һүхэ, хаха бута сабшуулһан гэрэй үүдэн, үбэлэй хүйтэндэ үүдэгүй болоһон эзэд шууялдажа байба.

Бүхы колхозой зоной суглархада бүтэхээ болёо гэжэ ойлгоһон архинша Рантаров гансата элүүр болошонхой, гараа дэлгэн мэхэ гаргаба:

— Минии хадамууд һогтууемни мэдэжэ байһан аад, аргадажа унтуулхагүй ахир зон байбал. Эдэнэр намайе диилэбэгүй, — гэжэ эшэхэ, гайхахагүй хөөрэнэ.

Иимэ ушар Алтай тосхондо эхин түрүүшынхэе болоно бэшэ гэжэ һурагтай. Хэзээ нэгэтэ машинын жолоошо байһан аад, сэржэм духаряагайнгаа ехэдэ сэнгэн ябатараа ажалһаа шэдүүлһэн Цэрэндоржо Рантаров Алтай тосхоной айлай газаагуур хүн зониие айлгажа, һүрдөөжэ архиин һогтуугаар алхалдаг зантай болонхой.

Заахан хоёр үхибүүтэй һамганиинь, наһатай болоһон эсэгэнь Цэрэндоржынгоо һогтууһаа айжа, хүршэ айлнуудаараа хонолго бэдэрдэг болонхой.

Энэ «тэнгэриин тэнэг бүхын, газарай гани бүхын» ажаһуудаг Кударын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ артельдэ тэрээнтэй тэмсэхэ хүнэй үгы һаа, аймагай милици анхаралаа хандуулха бэзэ гэжэ этигэнэб.

М. Тархай.

Монгол, бурят шатаршадай һүүлшын тур

Декабриин 18-да монгол, бурят шатаршадай командна мүрысөөнэй һүүлшын 4-дэхи тур эхилээ. Эндэ манай шатарша Берсутскитай сагаанаар наадаһан Монголой мастер Намсрай түрүүшээр муушаг байдалтай байтараа, бодонуудаараа эдэбхитэй ябадалнуудые хэжэ, байдалаа эрид һайжаруулжа шадаа. Һүүлэй һүүлдэ Берсутский алдуу хэжэ, шүүгдэхэ баатай болоо.

МНР-эй мастер Түмэрбаатар шатараар эрхим һайн мэргэжэлтэй байһанаа үшөө дахин харуулаа. Тэрэ Власовай хэһэн бүхы добтолгонуудта шанга сохилто үгэжэ, гурбан хүбүүень шүүгээд, удангүй илалта туйлаа. Могордоевтой наадаһан монгол шатарша Цэрэндорж түрүүшээр һайн байдалтай байһан аад, холын бодолгүйгөөр хүбүү абажа, нүхэрэйнгөө добтолгодо орон сагаа үнгэргэжэрхёо. Тиимэһээ Цэрэндорж шүүгдэһэндэ тоологдоо.

Галдановтай наадаһан Балдандорж илалта туйлаха гүйсэд арга боломжоёо саг соонь хэрэглэжэ шадаагүй. Энэ үедэнь Галданов ноёндонь шанга добтолго хэжэ, бэрхэшээлтэ байдал тохёолдуулаа. Иимэ байдалда ороһон Балдандорж шүүгдэһэнээ мэдэрхэ баатай болоо. Бадмацыреноватай наадаһан Хандсүрэн шүүхэ арга боломжоёо хэрэглэжэ шадангүй, тэнсэһэн байна.

Матчын 4-дэхи турта монгол шатаршад Хулгана Бямба хоёрой һайнаар наадаһые тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Тэдэнэр Гармаева, Игумнова гэгшэдтэй энэ турта тэнсэһэн байна. Мастер Момо Сумкин хоёрой парти дүүргэгдээгүй үлөө. Гэбэшье Сумкин илалта туйлаха аргатай. Тэрэшэлэн Мункоев—Пүрэвжав, Сампилов—Жамсран гэгшэдэй партинууд баһа дүүргэгдээгүй хойшолуулагдаа.

В. Мамилов, матчын главна судья.

Шухала асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ

Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз томохон ажахы юм. Энэ колхозой ажал хүдэлмэридэ комсомол-залуушуул эдэбхитэйгээр хабаадана. Үнгэрэгшэ зун комсомол-залуушуулай хүсөөр ниитын малда 5000 центнерһээ дээшэ үбһэ тэжээл бэлдэгдэһэн юм. Мүнөө малай үбэлжэлгын эгээл харюусалгатай үеын болоод байхада комсомолой организаци ехэхэн хүдэлмэри ябуулна.

Колхозойнгоо ажалда комсомолой организациин үшөөл эдэбхитэйгээр хабаадаха тухай асуудал комсомолшуудай хамтын суглаан дээрэ һаяхан зүбшэн хэлсэгдээ.

Энэ асуудалаар ВЛКСМ-эй айкомой инструктор нүхэр Хабаргин дэлгэрэнгы элидхэл хэбэ. Тус комсомолой организациин ажал хүдэлмэридөө туйлаһан амжалта болон дутуу дунданууд, бэрхэшээлнүүд тухай элидхэл соо хэлэгдэбэ.

Элидхэл тушаа комсомолой организациин секретарь Б. Доргеев, колхозой түрүүлэгшэ Г. С. Дармаев болон бусад хэдэн хүн үгэ хэлээ.

КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые колхознигуудта тодорхойгоор ойлгуулха хэрэгтэ комсомолой организаци эдэбхитэйгээр хабаадаха, мүн малай үбэлжэлгые эрхимээр үнгэргэхэ гэһэн шиидхэбэри тус суглаан баталан абаа.

С. Табдаев.

Культурын таһагай бригада

Хориин аймгүйсэдкомой культурын таһаг колхозуудта болон совхоздо соёл культурын хүдэлмэри һайжаруулха тусхай бригада эмхидхэн эльгээбэ. Бригадынхид хамагай түрүүндэ «Путь Сталина» колхоздо ошожо, тэндэхи клуб, культбаза гоёон шэмэглээ. Уран һайханай коллектив эмхидхэхэдэнь, концерт табихадань бригадынхид туһалба. Удаань «Красный партизан» колхоздо хүрэжэ, мүн лэ ехэ туһа хүргэһэн байна.

Г. Цыреторов.

ХИЛЫН СААНАҺАА

НАТО-гэй соведэй сесси

ПАРИЖ, декабриин 17. (ТАСС-эй корр.). НАТО-гэй соведэй декабриин 17-ной үдэрэй заседани дээрэ Баруун Европын оронуудай газар дээрэ Америкын ракетнэ, ядерна базануудые байгуулха түсэбүүд бусад асуудалнуудай дунда хэлсэгдэһэн байна. Газар дээрээ ракетнэ, ядерна зэбсэгэй базануудые байгуулхые зүбшөөһэн оронууд өөһэдыгөө ехэ аюултай байдалда табиха байна гэжэ бүгэдэндэ эли болонхой. США-гэй зүгһөө баалалтын хэгдэдэг болобошье, мүнөө хүрэтэр зүбшөөлөө үгөөгүй зарим правительствонуудай маргадаг, буруушаалга хэдэг байһаниинь дээрэ дурсагдаһанаар тайлбарилагдажа болохо байна гээшэ ха. НАТО-гэй Европодохи зэбсэгтэ хүсэнүүдэй главна командалагша Америкын генерал Норстэд НАТО-гэй иимэ маргадаг гэшүүдые «өөһэдынгөө уялгануудые дүүргэнэгүйт» гэжэ ехээр зэмэлһэн байна. Ракетнэ, ядерна базанууд тухай Норстэд эндэ хэлэһэн байгаа ёһотой. Юуб гэхэдэ, дүтэшэг һүрэдэг ракетэнүүдые табиха түхеэрэлгэнүүдые, атомна зэбсэгэй базануудые Европын оронуудта шадаал һаа түргэнөөр байгуулхые тэрэ хүсэдэг юм.

Франци сэрэгэй талаар ехэ ябуулга хэжэ байдаг гээд өөһэдыгөө сагааруулхые Франциин сэрэгэй министр Гийома оролдоһон байна. Франци хадаа сэрэгэй гаргаша ехээр хэжэ бэрхэшээлдэ ороно гэжэ тэрэ сэхэ руунь мэдэрһэн байха юм. Францида тон ехэ налог һомологдодог гэжэ зааха зуураа, Франци сэрэгэй гаргашын талаар НАТО-гэй гэшүүн байһан бусад гүрэнүүдэй дунда США-гэй хойно орожо, хоёрдохи һуури эзэлнэ гэжэ Гийома тэмдэглэһэн байна.

Алжирта Франциин хэжэ байһан дайн байлдаан Атлантическа бүлэгэй «аша туһада тааралдана» гэжэ Гийома тусгаар онсолон тэмдэглээ.

Гийомын хэлэһэн дээрэһээ хаража үзэхэдэ, Франци өөрынгөө зэбсэгтэ хүсэнүүдые шэнэдхэн байгуулха хүсэлэнтэй. Энэнь ямар удхатайб гэхэдэ, сэрэгүүдээ мүнөөнэй шэнэ түхэлэй зэбсэгээр хангаха ябадал хараалагдана. Тэрээнһээ уламжалан шэнэ гаргашанууд хэгдэхэ ёһотой болоно. Тиимэ болохолоороо Гийомын хэлэһэнэй ёһоор, «НАТО-гэй аша туһые харан ехэ оролдолго гаргаха, хохидолдо ороxo» замаар Франци дабшажа ябана.

Сэрэгэй асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ дүүргэнэд, НАТО-гэй совет политическэ асуудалнуудые зүбшэлгэ эхилээ. Имагтал Хойто-Атлантическа договорто хабаададаг оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд, тэрэшэлэн советнигүүдынь үдэшын заседанида хабаадаа. Дүтын Зүүн зүгтэхи, Дундада далайн зүүн талын хубидахи, Алас Дурна зүгтэхи байдал тухай асуудалнууд үдэшын заседани дээрэ хэлсэгдэһэн байна.

В. Сысоева.

Гэнтын добтолго зайсуулха хэмжээнүүд тухай асуудалаар экспертнүүдэй зүблөөнэй коммюнике

ЖЕНЕВА, декабриин 18. (ТАСС). Гэнтын добтолго зайсуулха хэмжээнүүд тухай асуудалаар экспертнүүдэй зүблөөнэй мүнөөдэрэй заседаниин дүүрэһэнэй һүүлээр коммюнике толилогдоо. Зүблөөнэй үедэ социалистическэ болон баруун оронуудай түлөөлэгшэдэй оруулһан дурадхалнууд, мүн документнүүд коммюнике соо тоологдоһон байна.

Коммюникегэй түгэсхэлдэ иигэжэ заагдана: «хэлсээнэй үедэ зүблөөндэ хабаадагшад өөһэдынгөө хараа бодол найруулан хэлээ, зүбшэһэн асуудалнуудаараа һанамжаяа мэдэлсээ. Зүблөөн нилээд туһатай байба. Юуб гэхэдэ, али али талынгаа хараа бодолые элирүүлхэ арга олгоһон байна.

Рождествогой болон шэнэ жэлэй каникулай болохоо байһантай дашарамдуулан, тэрэшэлэн зүблөөнэй хүдэлмэри тухай правительствонуудтаа элидхэн мэдээсэхын тула заседанинуудаа таһалдуулха гэжэ зүблөөндэ хабаадагшад үгэеэ ойлголсоо. Гэнтын добтолго зайсуулха асуудалнуудаар хэлсээн шадаал һаа түргэнөөр дахяад һэргээгдэхэ гэжэ найдажа байһанаа зүблөөндэ хабаадагшад элишэлэн мэдүүлээ».

Зүблөөнэй хүдэлмэри тухай тоосоонууд правительствонуудай, мүн ООН-эй генеральна секретариин үмэнэ хэгдэхэ юм гэжэ коммюнике соо мүн лэ заагдана.

США-да абаашагдаһан немецкэ искусствын зохёолнууд худалдаанда гаргагдахань

БЕРЛИН, декабриин 18. (ТАСС). Немецкэ музейнүүдһээ дайнай һүүлээр США-да абаашагдаһан хэдэн олон зурагуудые худалдаха бэлэдхэл США-да хэгдэжэ байна гэжэ АДН агентство дамжуулна. Эдэ зурагууд декабриин 22-то худалдагдахаар хараалагдаа. Тэрэниие «хариин оронуудай зөөри тухай асуудалнуудые эрхилхэ Америкын управлени» хүтэлбэрилхэ юм. Зурагуудые худалдан абалгада хариин оронойхид хабаадуулагдахагүй байна.

Энэ мэдээсэлые тайлбарилхадаа, агентство иигэжэ тэмдэглэнэ: Советскэ Союз немец арадта хани ёһоной мэдэрэлтэй байһан туладаа советскэ сэрэгүүдэй аршалан абаһан искусствын элитэ зохёолнуудһаа гадна, мүн уран зурагай бүхы дэлхэй дээрэ мэдээжэ болоһон зохёолнуудые ГДР-тэ һаяхан дамжуулжа үгөө. Тиихэдэ немецкэ искусствын бусад зохёолнууд Вашингтондо худалдаанда гаргагдажа байна.

НОМОЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

„Шүлэг—минии хүлэг“

Цыден-Жап Жимбиевэй «Шүлэг—минии хүлэг» гэжэ ном һаяшаг хэблэгдэжэ гараба. Энэ—зургаадахи номынь болоно. Шүлэгүүдэйнь түрүүшын суглуулбариие 1952 ондо уншажа һайхашаагаа бэлэйбди.

Шэнэ суглуулбари соо дүшөөд шахуу шүлэг оруулагданхай. «Түрүүшын борозда» гэжэ түрүүшынь ном соохиһоо темын талаараа үргэн, бодолоороо гүнзэгы, найруулгаараа уран, формоороо тодо болоһон байна.

Нүхэр Жимбиев хоёр жэл хахадай саана, малшадай дунда ажаллажа байгаад шэнэ зохёолнуудые бэшэхээ, ажабайдалай гүн худар—Ага нютагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо һайн дураараа ошоо һэн. Энэ суглуулбари соо ороһон шүлэгүүдэй олонхинь тэндэ бэшэгдэһэн байха юм. Шүлэгүүд соохоонь хүдөөгэй ая гангын набша сэсэгэй, ногоон сайн хангалтама үнэр анхилна, хурдан хүлэгүүдэй туруунай табараан, хони хурьгадай маараан, эршэтэ ажалай хонгёо дуунууд соностоно.

Һонирхолтой, һайн шүлэгүүд соохоонь «Хүлэг», «Аяга сай», «Эхэ», «Глобус», «Бабушкин» гэхэ мэтые онсолон тэмдэглэмээр.

«Харин шамайгаа дурдаагүйдөө
аргамгүй,
Хэтэ наһанайм хүлэг—минии
шүлэгни»,—гээд автор

«Хүлэг» гэжэ гүнзэгы удхатай шүлэг соогоо бэшэнэ. Поэдэй хүлэгшүлэгынь «гуурһан сэргэндээ ходо уяатай байнагүй, хүдэлмэри хэжэ, хүлһөө адхан хүсэлнэ».

«Түмэр хатуу дүрбэн рифмэ—
тахаараа
Дүлэ гарган, дуран соогоо
табинаш.
Түбэрөөн гүйдэлшни зүрхэн
сооһоом адхараад,
Түрэл дайдаарнь дүүрэн сууряа
татана.
Ааляар гэнэм... Агта морин
унаагаа,
Автор—баатарынь магтаха
гээшэнь буруул ха.
Ажабайдалдаа аша туһатай
ябаа һаа,
Арад зондоо алдар солоёо
дуудуулхаш!»

Эдэ багтаамжатай, уран мүрнүүдтэ шүлэгшын шарай эли тодоор харагдажа байна.

Түрэл бурят араднай үни холоһоо хойшо хүндэшэ зангаараа суурхадаг. Энэ ёһо заншалынь «Аяга сай» гэжэ шүлэг соо зүбөөр харуулагдаа

«Арад зомнай «А» үзэгые
эрдэмэй,
Аяга сайе эдеэнэй дээжэ
гэлсэдэг.
Агуехэ эрдэмтэйш һаа, тэдэнэй
Аяга сайһаа арсахагүй
хэрэгтэй.»

Арадай аман зохёолһоо үндэһэлжэ бэшэгдэһэн «Сэрэг нарһад» гэжэ балладань һонирхолтой.

Энэ дэлхэйдэ амидарха, тэмсэхэ, жаргаха эрхэ олгоһон хайрата эхэдээ эгээл һайхан, энэрхы дулаан үгэнүүдээ хүнүүд зорюулдаг. Эхэ тухай бэшэгдэһэн шүлэгүүд олон юм. «Үбэлэй һүнинүүдтэ унтангүй хоножо, үлгытэй хүбүүгээ һайханаар үргэһэн, олохон аюулһаа—үбшэ хабшанһаа үри бэеэ абарһан эхынгээ «унтарха залирхагүй дүлэн дуранһаань дулаасан ургаабди бидэнэр» гэжэ Цыден-Жап Жимбиев өөрынхеэрээ бэшэнэ.

Түрэһэн, үргэһэн, эжымнай
шамхандаа,
Тоолошогүй, сэгнэшэгүй ехэ
үритэйб.
Түбшэн хүгшөөдөө, түрэл
нютагтаа
Туһа ашыень харюулха
хүсэлтэйб!».

Эхэ орон, эхэ хоёрые поэдэй зохёолнууд соо таһалшагүй. Үргэжэ хүл дээрэнь бодхооһон түрэл нютагтаа, эхэдээ эрхим мүрнүүдые зорюулна. Уран гоё, үнэншэмэ зохёолнуудаараа арад түмэниие илалтада уряалан, шэнэ байдал байгуулхадань шадал хабаараа туһа хүргэн, ашыень харюулхада хэды һайхам даа!

Арадуудай хоорондохи хани барисаан, эб найрамдалда зорюулагдаһан хэдэ хэдэн шүлэгүүд суглуулбари соо бии. Энэ темээр «Хитад нүхэдтэ бэшэг», «Монгол орон», «Ахадүүгэй далай», «Айлшан», «Минии нотo», «Шэнэ жэл Москвада» гэхэ мэтэ шүлэгүүд бэшэгдэнхэй.

«Эртэ сагай эхинһээ
тэмсэлэй замаар дабхибат,
Эхэ һайхан орондоо
эрхэ сүлөөтэй жаргабат.
Агуухэ Ханатнай
алас холые зоринхой
Агуухэ Үүдэнэй
алтан богоһонь болонхой!»

гэһэн үгэнүүдээр «Хитад нүхэдтэ бэшэгээ» дүүргэнэ. Үнинһөө хойшо баяд, ноёд, ламанарай дарлалта доро зобожо, тулижа ябаһан монгол арад «Түрэл багша Ленинэй түүхэтэ заабаряар илабад гээд, «Монгол орон» гэжэ шүлэг соонь уншанабди.

300 гаран жэлэй саана Ангар мүрэнэй эрьедэ, мүнөө Братска далайн тогтоһон газарта эгээ түрүүн бурят ород хоёрой уулзаһан тухай «Ахадүүгэй далай» гэжэ шүлэг соо хэлэгдэнэ.

«Зоболонгой ута харгыгаар
Зөөдэлөөр ябажа ябатараа
Зонуудай үйлэ хубяараа
Золгожо эндэ танилсаа.»

Тэрээнһээ хойшо «тамхитай гааһаяа андалдалсан, бэе бэедээ, ажал хүдэлмэридөө туһалалсан, таланууд болон нүхэсөөд» баяшууд, дарлагшадтай тэмсэжэ, зол жаргалаа эдлэн ажаһууна.

Байгалай эрьеын байсые сүмэ
нүхэлхэһөө
Баһашье хүндэл жаргалай зам
гаргалга»

—гээд «Бабушкин» гэжэ шүлэгтөө Жимбиевэй образноор хэлэхэдэнь, үбгэ эсэгэнэрэймнай эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлэй хэды хүшэр хүндэ байһаниинь нюдэндэ эли тодоор харагдана.

Орон дотор мүнөө боложо байһан гайхамшагта событинуудай хажуугаар поэт миин гаранагүй. Хүнэй ухаан бодолой дэбжэлтые «Одонууд тухай шүлэгүүд» соогоо ниимээр харуулна:

Хэдэн үеын үедэ
Хүрьһэтэ дэлхэй хүгжэн
байхадаа,
Хэдэ мянган мүшэды
Хүдөө дайдаар хороон хадаглаа.
Одоол мүнөө үедэ
Орон дэлхэй оромоо олобол:
Олон одо мүшэды
Орьёл өөдэнь шэдэдэг болобол.

Хэдэ хэдэн лирическэ, шог шүлэгүүд ном соо бии. Тэдэнһээ «Ёохор» гэжэ шүлэг дээрэ тогтожо хэлэмээр. Ёохор нааданда заримдаа хуушанай, ямаршье удхагүй дуунууд дуулагдадаг. Энэ дутагдалые усадхаха хэрэгтэ уран зохёолшодой харюусалгатай байһаниинь элитэ. Жимбиевэй болон бусадай ёохорой шэнэ дуунуудай һайшаагдан угтагдахань дамжаггүй.

«Шүлэг—минии хүлэг» гэжэ номой дутагдалнууд дээрэ тобшохоноор тогтое. «Хуһан», «Хүхы», «Үбһэшэд» гэжэ удхаараа ойлгосогүйшэг шүлэгүүд энэ номдо оруулагдаһаниинь гэмшэлтэй. «Глобус», «Хүлэг» гэдэгүүд уташаг болоһоо гэжэ һанагдана. Мүн сюжедтэй шүлэгүүд хомор байна. Багашуулда зорюулагдаһан хэдэн шүлэгые энэ номдо оруулаашгүй һаань, дээрэ байгаа. «Ушарнууд», «Абяанууд»—олоной тоодо аягүйшэгөөр, «нхой», «нхэй», «нхай»—гэжэ суффикснуудые нэгэ шүлэгтэ оло дахин хэрэглэхэдэ хажараар дуулдана.

Тиигэбэшье юрэнхы дээрээ «Шүлэг—минии хүлэг» уншагшадай зүрхэндэ хадуугдахаар һайн ном болоо.

А. Бадаев.

Алжиртахи дайн байлдаан

КАИР, декабриин 18. (ТАСС). Алжирай Национально-сүлөөрэлгын армиин декабриин 12-һоо 14 хүрэтэр хэһэн байлдаанууд тухай мэдээе Алжирай Республикын саг зуурын правительствын информациин министерство толилоо.

Энэ үе соо Национально-сүлөөрэлгын армиин частьнууд 22 дахин добтолго хээ. Тэрэнэй үслэ нүгөө талынхидынь ехэ хохидолдо ороһон байна.

Дурсагдаһан үе соо Франциин колониальна сэрэгүүдһээ 260 хүн алуулаа, 103 хүн шархатаа. Франциин сэрэгэй хоёр самолёт буудуулжа унаа. Франциин 12 солдат Алжирай Национально-сүлөөрэлгын армиин тала руу ороо.

ФРГ-гэй хүн зон улам олоороо нютагаа урилна

БЕРЛИН, декабриин 18. (ТАСС). Баруун Германиһаа гаража, ондоо оронуудта ошожо һуудаг ФРГ-гэй гражданинуудай тоо жэл ерэхэ тудам олон болоно. АДН агентствын мэдээсэлэй ёһоор 1946 онһоо хойшо 2,6 миллион хүн ФРГ-һээ гаража ошоһон байна. Ажалшадай экономическа байдалай хэсүү бэрхэ, гэр байрын дутадаг, тэрэшэлэн Баруун Германиие атомна зэбсэгээр хангалгын хойшолонгуудһаа айдаг дээрэһээ хүн зон нютагаа урилна гэжэ агентство тэмдэглэнэ.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32. зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов партийной жизни и экономики—47-59. пропаганды и местной информации—35-14. культуры и быта—34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н00918. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 4738.